

Zalacznik do uchwały nr IX/118/03
Rady Gminy Lisia Góra
z dnia 30 grudnia 2003r.

***STRATEGIA ROZWOJU
SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO
GMINY LISIA GÓRA
NA LATA 2002 - 2015***

TARNÓW, LIPIEC 2002 r.

Prowadzenie sesji:

Beata Bujak - Szwaczka - Moderator sesji

Organizacja i obsługa sesji:

**Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
Urząd Gminy w Lisiej Górze**

Opracowanie materiału

Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.

***Specjalne podziękowania
dla wszystkich uczestników sesji za
pomoc w opracowaniu niniejszej strategii.***

Spis treści

Wstęp	3
Analiza aktualnego stanu społeczno - gospodarczego gminy Lisia Góra	4
Historia	5
Położenie geograficzne	9
Ludność	11
Rynek pracy	14
Działalność gospodarcza	17
Rolnictwo	19
Edukacja	23
Kultura	27
Sport i turystyka	29
Infrastruktura techniczna	33
Komunikacja	33
Wodociągi	34
Kanalizacja i oczyszczalnia ścieków	35
Gazownictwo	36
Elektroenergetyka	37
Telekomunikacja	37
Służba zdrowia i opieka społeczna	37
Bezpieczeństwo	38
Stan środowiska naturalnego	39
Gospodarka finansami gminy	41
Ujęcie statystyczne gminy	43
Raport z sesji planowania strategicznego rozwoju gminy Lisia Góra	46
Sesja strategiczna - podstawy teoretyczne	47
Etapy prac nad strategią	49
Misja i cele strategiczne	54
Analiza SWOT	55
Mocne strony	55
Słabe strony	55
Szanse	56
Zagrożenia	56
Plan celów szczegółowych.....	57
Cel 1	58
Cel 2	59
Cel 3	60
Cel 4	61
Cel 5	62
Cel 6	63
Wdrożenie	64
Monitorowanie	65
Załączniki	66

WSTĘP

Strategia rozwoju to świadomie obrana przez gminę droga do celu. Dokument ten stanowi jeden z podstawowych instrumentów planowania gospodarczego, społecznego i ekologicznego. Określa wizję czyli misję gminy, wyznacza cele strategiczne, kierunki działania oraz przedsięwzięcia, które należy realizować w najbliższym czasie - odpowiada więc na pytanie jak gmina ma wyglądać w perspektywie kilku, a nawet kilkunastu lat. Autorami strategii są liderzy różnych środowisk z terenu całej gminy.

„Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Lisia Góra na lata 2002 - 2015” została opracowana metodą planowania partnerskiego. Jej zasadniczą część stanowiły sesje strategiczne, które zostały przeprowadzone w dwóch etapach: 12 i 14 czerwca 2002 r. oraz 10 i 12 lipca 2002 r. w sali narad Urzędu Gminy Lisia Góra. Sesję poprzedziło zebranie informacji o gminie na podstawie dostępnych materiałów statystycznych.

Sesje prowadzone były z udziałem przedstawicieli środowiska społeczno-gospodarczego gminy oraz zaproszonych gości wybranych na podstawie ich wiedzy oraz doświadczenia. Uczestnicy sesji podzieleni na kilkusobowe grupy przygotowywali propozycje poszczególnych elementów planu strategicznego, a następnie na ich podstawie przyjmowali ostateczne ustalenia w drodze consensusu.

Podczas sesji strategicznej określono:

- misję, czyli wizję gminy za 15 lat,
- mocne i słabe strony gminy,
- szanse i zagrożenia zewnętrzne,
- cele strategiczne,
- wstępny plan celów szczegółowych.

Niniejszy dokument zawiera analizę aktualnego stanu społeczno-gospodarczego gminy oraz raport z sesji planowania strategicznego rozwoju gminy Lisia Góra.

***ANALIZA AKTUALNEGO STANU
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO
GMINY LISIA GÓRA***

HISTORIA

Lisia Góra należy do najstarszych miejscowości w powiecie tarnowskim.

Powierzchniowe znaleziska fragmentów ceramiki świadczą o zasiedleniu wzgórze przynajmniej od IX-X wieku. Mieszkańcy zajmowali się rolnictwem, łowiectwem, bartnictwem i rzemiosłami opartymi o surowce leśne.

Pierwsza wzmianka o Lisiej Górze pochodzi z 1354 r. kiedy to król Kazimierz Wielki wydał dyplom lokacyjny zezwalający trzem synom rycerza Witka: Mikołajowi, Pawłowi i Klemensowi na lokowanie „na surowym korzeniu” nad rzeką Czarna wsi na prawie niemieckim, która początkowo zwała się Brzuchowa, względnie Brzucowa lub Żuchowa, a nawet Żukowice.

Jednak dokładna analiza tego przywileju, wyraźnie wykazuje, że chodziło w nim o wieś Lisia Góra i dlatego należy przyjąć rok 1354 za datę powstania wsi.

Miejscowa tradycja wywodzi nazwę od dużej populacji lisów w okolicznych lasach. Równie dobrze pochodzi ona może od nazwiska właściciela dóbr, nieznanego nam Lisa, gospodarującego w dworze posadowionym na wzgórzu. Jest to na tyle prawdopodobne, że w przekazach historycznych pojawia się także nazwa Góra, bez drugiego jej członu. Dla historyków zagadką jest fakt, że chłopci początkowo musieli oddawać dziesięcinę plebanowi z odległego Solca wsi na ziemi kieleckiej. Później dziesięcinę uiszczali plebanowi z Lisiej Góry. Dekanat znajdował się w Pilźnie. Dziesięcinę uiszczali chłopci w zbożu, a także miodzie i wosku. Mieszkańcy wsi musieli też płacić papieżowi świętopietrze, które wynosiło w XVI wieku trzy skojce. Lisia Góra jak wiele wsi podtarnowskich w XIV wieku, należała do królewszczyzn i była zarządzana przez administratorów królewskich.

Potomkowi Spicymira Leliwity, panu Tarnowa i Melsztyna, Janowi Vildusowi z Tarnowa, nadał król Władysław Jagiełło w 1386 r. wsie Lisią Górę, Żukowice, Luszowice i Zdziarzec. Odtąd Lisia Góra i przyległe miejscowości znalazły się we władaniu Tarnowskich.

Przy podziale dóbr pomiędzy starszą i młodszą linią Tarnowskich Leliwitów, Rafał z Tarnowa otrzymał w 1448 r. Lisią Górę, Śmigno, Żukowice, Pawężów oraz Krzyż. W roku 1508 Jan z Tarnowa, zwany Janem Ciężkim, otrzymał już tylko połowę klucza krzyskiego, w nim Lisią Górę i Pawężów.

W roku 1536 te wsie oraz Śmigno weszły w skład klucza Tarnowskiego, którego właścicielem był Jan Amor z Tarnowa. Jego syn, hetman Jan Tarnowski zwany

Krakowczykiem, uzyskał od cesarza niemieckiego tytuł hrabiego i odtąd jego dominum zwane było "hrabstwem tarnowskim". Obejmowało ono niemal wszystkie wsie ziemi tarnowskiej, w tym także Lisią Górę.

Rządy hetmana Jana Tarnowskiego nazywane są w historii Tarnowa "złotym wiekiem". Dbał on o rozwój gospodarczy miasta i wiosek podtarnowskich.

W 1656 roku hrabstwo tarnowskie trafiło we władanie Lubomirskich. Nieszczęściem dla hrabstwa było to, iż kolejne rody nie troszczyły się o rozwój swoich włości. Do tego doszły klęski żywiołowe, zarazy, pożary, powodzie i wojny.

Lisia Góra podobnie jak inne wsie mocno ucierpiała w czasie najazdu szwedzkiego. W 1729 r. właścicielem Tarnowa i wsi podtarnowskich z terenem gminy włącznie został Paweł Karol Sanguszko wywodzący się z litewskiego rodu Sanguszków - potomek Giedymina.

Nowi właściciele przyczynili się do zbudowania w Lisiej Górze w 1728 r. kościoła barokowego w miejsce dotychczasowego małego, drewnianego.

Niszczące powodzie, nieurodzaj w 1845 r. spowodowały głód we wsiach galicyjskich. Tymczasem Austriacy obwód tarnowski obciążyli wielkimi podatkami, a szlachta wieloma powinnościami i pięciodniową pańszczyzną w tygodniu. Toteż w świadomości chłopów utrwaliło się przekonanie, że pan jest ich głównym ciemżycielem i wrogiem, a nie dwór cesarski w Wiedniu. Niski poziom oświaty oraz nieufność do agitatorów takich jak Goslar i Dębowski - próbujących pozyskać wieś dla powstania przeciw Austrii-wszystko to stwarzało groźbę starcia się gromad wiejskich z dworem szlacheckim. Rząd Austriacki chcąc zapobiec powstaniu narodowemu polecił gromadom wiejskim utworzyć zbrojne oddziały, których zadaniem było poddawanie kontroli podejrzanych o spisek i odstawienie ich do cyrkułu czyli starostwa. Dywersja ideologiczna jak się później okazało odniosła pożądany skutek.

Zbrojne wystąpienia chłopów sparaliżowały powstanie i doprowadziły do palenia i rabowania dworów, mordowania ich właścicieli, dzierżawców, oficjalistów, a nawet księży. W Lisiej Górze miało miejsce pierwsze starcie chłopów z powstańcami.

Źródła historyczne podają, że w cyrkule tarnowskim zginęło w czasie rabacji 449 osób. W nieodległej od Lisiej Góry, Starej Jastrzębce śmierć poniosło 9 osób, w Brniu - 2 osoby, a w Łukowej - 2 osoby. Napady i grabienie dworów miały miejsce w Brniu, Jastrzębce, Łukowej i wielu innych miejscowościach sąsiadujących z gminą. Rabacja galicyjska przyniosła smutne następstwa. Pogłębiła przepaść między dworem, a wsią, zahamowała ruch niepodległościowy w środowisku szlacheckim. Strach przed powtórzeniem się dramatu sprawił, że ziemiaństwo galicyjskie pozostało bierne w obliczu Wiosny Ludów w 1848 r..

Były też negatywne następstwa gospodarcze. Zaniechanie odrabiania pańszczyzny, zaniedbanie uprawiania roli, przyniosły klęskę głodu. Spotęgowała ją epidemia cholery. W 1847 r. ziemia galicyjska pokryła się mogiłami ofiar głodu i zarazy. Dochodziło nawet do aktów kanibalizmu, wsie się wyludniły. Zjawisko to dotknęło też Lisią Górę, Jastrząbkę, Breń, Żukowice. W 1855 r. cholera pochłonęła 40 ofiar w Pawężowie i Łukowej. W 1857 r. Lisia Góra liczyła 1.606 mieszkańców. We wsi stał dwór.

Ożywienie nastrojów patriotycznych nastąpiło z chwilą wybuchu powstania styczniowego. Lisia Góra znajdowała się na szlaku oddziałów ochotników.

Tarnów i okolice były też ośrodkiem pomocy powstaniu. Stąd przierzucano broń, amunicję, zaopatrzenie w żywność. W czerwcu 1863 r. zorganizowano dużą grupę powstańczą dowodzoną przez gen. Jordana. W jej składzie znaleźli się też ochotnicy z Lisiej Góry i pobliskich miejscowości. Również w kompani „Strzelców Tarnowskich”, utworzonej w lutym 1864 r. byli przedstawiciele Lisiej Góry. Posiadłość ziemską w Lisiej Górze należała do Sanguszków, w parafii mieszkało wówczas 184 Żydów, trudniących się głównie handlem i rzemiosłem. Schyłek XIX wieku przyniósł po załamaniu klęską powstania, ożywienie społeczne i gospodarcze regionu.

W 1906 r. zbudowano linię kolejową Tarnów - Szczucin, przebiegającą przez zachodnie krańce gminy (przystanek w Łukowej).

Symptomy rozwoju przerwała I wojna światowa. W gęsto zaludnionych i zabudowanych obszarach, straty i zniszczenia były szczególnie dotkliwe, zwłaszcza w dolinie Dunajca. Ofiarą walk głównie ostrzału artyleryjskiego padły liczne kościoły, dwory, zabudowania wiejskie, szkoły, budynki publiczne. Działania wojenne pochłonęły wiele istnień ludzkich. Pod koniec września 1914 r., Austriacy, wycofali się za linię Dunajca i Tarnowskie znalazło się w rękach rosyjskich. W grudniu 1914 r. armie austriackie zmusiły przeciwnika do odwrotu i zajęły pozycje na linii Dunajca. Taki stan rzeczy utrzymywał się do maja 1915 r. Po przegranej bitwie pod Gorlicami, wojska rosyjskie wycofały się na wschód, poza teren Galicji.

Odzyskanie niepodległości przyniosło upragniony pokój, jednak wsie podtarnowskie były zniszczone, szerzyły się choroby, panował głód. Z trudem powracało do nich życie, z mozołem likwidowano skutki wojny.

W okresie międzywojennym sytuacja Lisiej Góry niewiele się zmieniła. Mieszkańcy, nie mogąc utrzymać się z rolnictwa, szukali pracy w rodzącym się przemyśle Tarnowa, emigrowali za chlebem.

Pod koniec lat trzydziestych uwidoczniła się poprawa warunków materialnych mieszkańców, wznoszono nowe domy, rozwijał się handel, zbudowano drogę łączącą Tarnów z Dąbrową Tarnowską i Szczucinem. Nadeszła jednak II wojna światowa, niwecząc wszelkie osiągnięcia krótkiego okresu pokoju. Na początku września 1939 r., cofająca się Armia Kraków toczyła zacięte, krwawe walki z Niemcami, broniąc m.in. przepraw na Dunajcu. Krótka gwałtowna bitwa rozegrała się też w okolicach Lisiej Góry, gdzie czoła najeźdźcom stawiał batalion piechoty pod dowództwem majora Łapińskiego. Został rozбитo ponosząc ciężkie straty. Lisia Góra jak i okoliczne wsie złożyła ofiarę krwi w czasie okupacji.

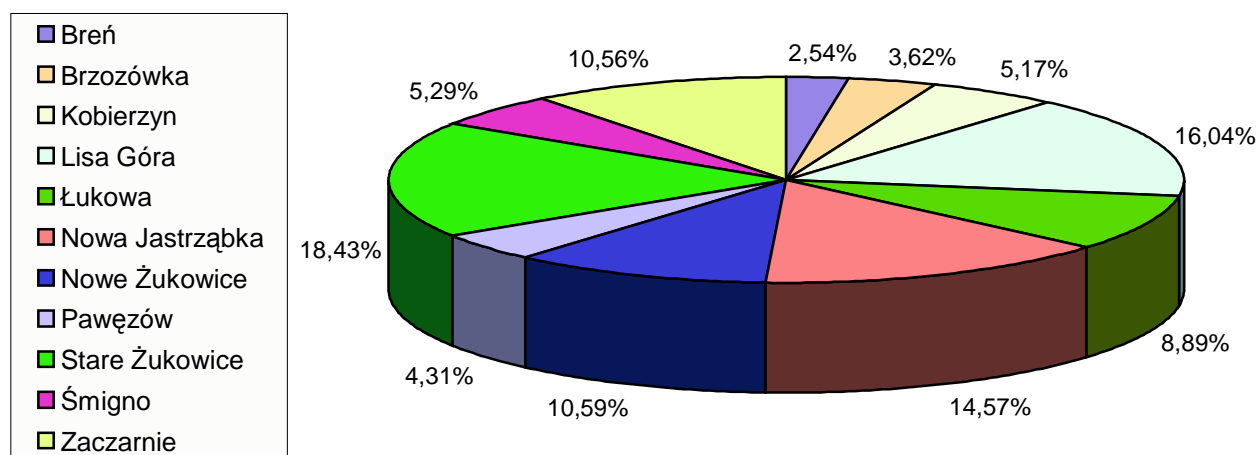
Ale Lisia Góra nie tylko cierpiała, lecz także walczyła z okupantem niemieckim stając się jednym z ważnych ośrodków ruchu oporu na ziemi tarnowskiej. Tutaj znajdowała się komórka wojskowa grupy oraz placówki tarnowskiego obwodu Armii Krajowej. Działała również Narodowa Organizacja Wojskowa. Niestety, w Lisiej Górze znaleźli się zdrajcy, którzy wydali gestapo działaczy podziemia. Nie obeszło się bez działań odwetowych. W ramach akcji „Kośba” - placówka AK „Ligia” w Lisiej Górze 10 VI 1944 r. dokonała ich likwidacji. Ponadto przeprowadzono wiele działań dywersyjnych, skierowanych przeciwko policji granatowej, której posterunek znajdował się w Lisiej Górze.

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Lisia Góra położona jest w województwie małopolskim, w powiecie ziemskim tarnowskim. Zajmuje powierzchnię 105 km² co stanowi 13,1% obszaru całego powiatu i 0,07% powierzchni województwa małopolskiego.

Gmina Lisia Góra obejmuje 11 sołectw. Powierzchnię poszczególnych sołectw przedstawia poniższa tabela i wykres.

Lp.	Sołectwo	Powierzchnia (w ha)	% do ogółu
1.	Breń	266	2,57
2.	Brzozówka	379	3,64
3.	Kobierzyn	542	5,19
4.	Lisia Góra	1.680	15,99
5.	Łukowa	931	8,89
6.	Nowa Jastrząbka	1.526	14,59
7.	Nowe Żukowice	1.109	10,58
8.	Pawężów	451	4,33
9.	Stare Żukowice	1.931	18,37
10.	Śmigno	554	5,31
11.	Zaczarnie	1.106	10,54
	R A Z E M	10.540	100,00

Największymi sołectwami w gminie są: Stare Żukowice (18,37%), Lisia Góra (15,99%) i Nowa Jastrząbka (14,59%). Najmniejszy powierzchniowo jest Breń (2,57%) i Brzozówka (3,64%).

Gmina Lisia Góra graniczy z następującymi gminami:

- od południa z miastem Tarnowem (powiat grodzki) i gminą Tarnów (wsiami Wola Rzędzińska i Jodłówka Wałki),
- od zachodu z gminą Żabno,
- od północy z gminą Dąbrowa Tarnowska i gminą Radgoszcz,
- od wschodu z gminą Czarna i gminą Radomyśl Wielki (gminy województwa podkarpackiego).

Od większych ośrodków przemysłowych gmina Lisia Góra położona jest w odległości:

- Tarnów - 10 km,
- Kraków – 88 km,
- Kielce – 125 km.

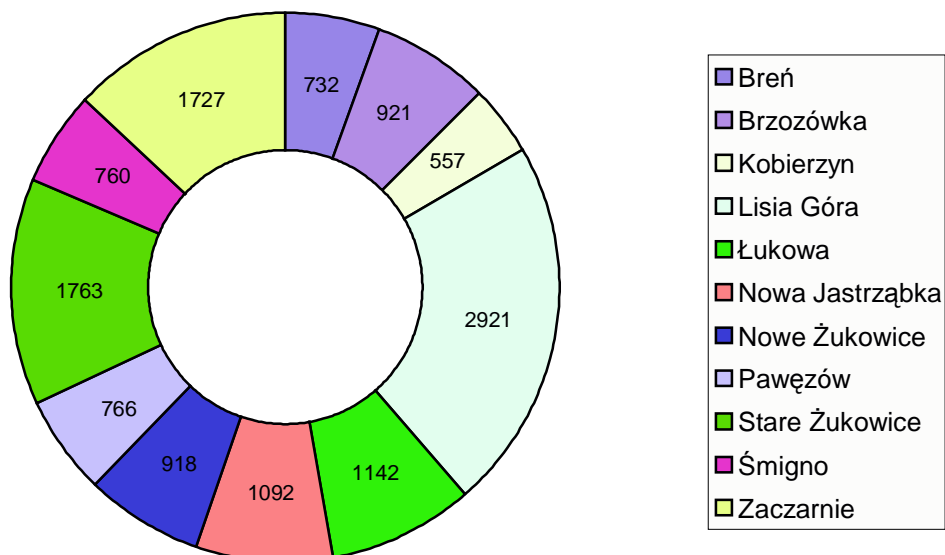
Gmina znajduje się na trasie drogi krajowej nr 73 Tarnów – Kielce i drogi wojewódzkiej nr 984 do Radomyśla Wielkiego i Mielca.

LUDNOŚĆ

Gminę Lisia Góra zamieszkuje 13.290 osób (stan na 27 V 2002 r.). Gęstość zaludnienia tego terenu wynosi 126 osób na 1 km².

Poniższa tabela i wykres przedstawiają liczbę mieszkańców gminy w poszczególnych sołectwach.

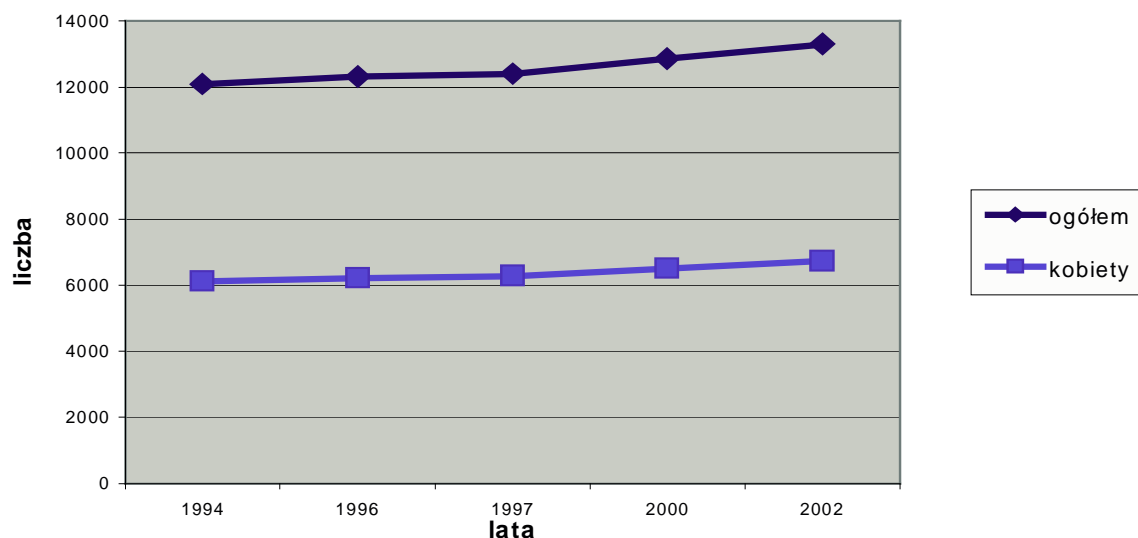
Lp.	Sołectwo	Kobiety	Mężczyźni	Razem mieszkańcy	% do ogółu	Gęstość zaludnienia
1.	Breń	362	361	732	5,5	275
2.	Brzozówka	470	451	921	6,9	243
3.	Kobierzyn	286	271	557	4,2	102
4.	Lisia Góra	1.459	1.462	2.921	21,9	174
5.	Łukowa	606	536	1.142	8,6	123
6.	Nowa Jastrząbka	541	551	1.092	8,2	71
7.	Nowe Żukowice	461	457	918	6,9	83
8.	Pawężów	388	378	766	5,8	170
9.	Stare Żukowice	878	885	1.763	13,3	91
10.	Śmigno	402	358	760	5,7	137
11.	Zaczarnie	886	841	1.727	13,0	156
R A Z E M		6.739	6.551	13.290	100,00	126

Najwięcej osób zamieszkuje sołectwa: Lisia Góra, Stare Żukowice i Zaczarnie, natomiast w sołectwie Kobierzyn jest najmniejsza liczba mieszkańców. Największa gęstość zaludnienia występuje w sołectwach Breń i Brzozówka, najmniejsze zaś jest w sołectwach: Łukowa i Nowa Jastrząbka

Liczbę ludności gminy w latach 1994 – 2002 przedstawia poniższa tabela i wykres:

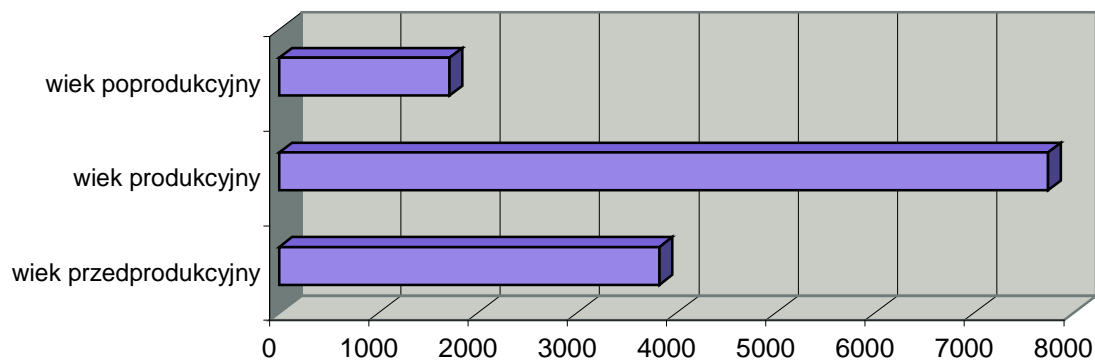
Ludność	Lata				
	1994	1996	1997	2000	2002
Ogółem, w tym	12.093	12.304	12.394	12.859	13.290
kobiety	6.122	6.207	6.274	6.494	6.739
kobiety % do ogółu	50,6 %	50,4 %	50,6 %	50,5 %	50,7 %

Z powyższych danych wynika, iż w analizowanym okresie nastąpił wzrost liczby mieszkańców o 1.197 osób czyli o 9%. Na 100 mężczyzn w gminie Lisia Góra w 2002 roku przypada 102 kobiety.

Zestawienie struktury mieszkańców gminy według ekonomicznych grup wieku w 2002 r. przedstawia poniższa tabela i wykres.

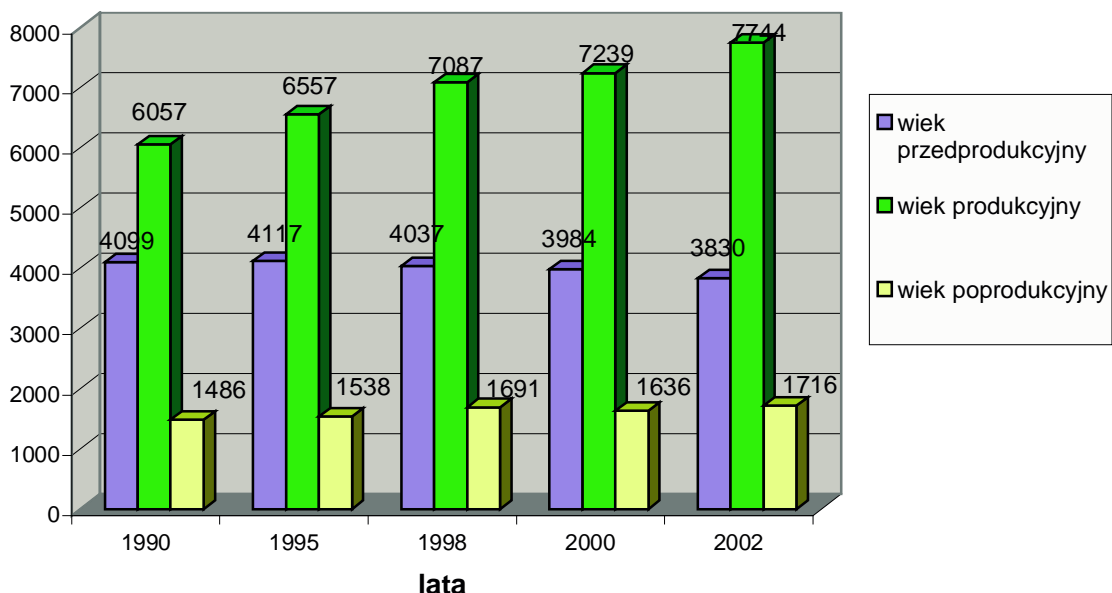
Wyszczególnienie	Ogółem	%
* wiek przedprodukcyjny	3.830	28,8
* wiek produkcyjny	7.744	58,3
* wiek poprodukcyjny	1.716	12,9

W gminie zaznacza się tendencja do starzenia się społeczeństwa. Maleje w ogólnej liczbie ludności udział dzieci i młodzieży, wzrasta natomiast liczba ludności w wieku produkcyjnym.

Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym (tj. 58,3%), w tym 4.044 osoby to mężczyźni, a 3.700 to kobiety.

W latach 1990 – 2002 wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym o 13,4%, spada natomiast znacząco ludność w wieku przedprodukcyjnym tj. o 269 osób.

Przyrost naturalny ludności w 2000 r. wyniósł 81 osób tj. 6,3 osoby na 1.000 ludności.

RYNEK PRACY

W latach 1994 – 2002 liczba zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy zamieszkujących teren gminy Lisia Góra wykazywała tendencję wzrostową co przedstawia poniższa tabela.

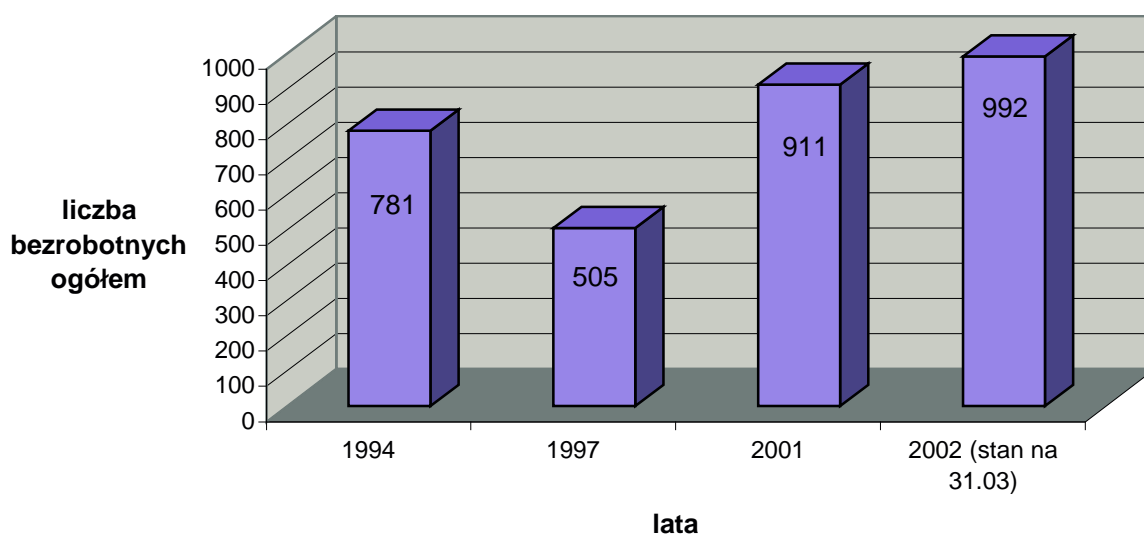
Liczba bezrobotnych	1994	1997	2001	2002 (stan na 31.03)
Ogółem, w tym:	781	505	911	992
kobiety	401 (51,3 %)	304 (60,2%)	472 (51,8%)	503 (50,7%)
absolwenci szkół	62 (7,9 %)	31 (6,1 %)	70 (8,0%)	73 (7,4%)

Większość bezrobotnych w omawianym okresie to kobiety. Według stanu na 31.03.2002 r. liczba bezrobotnych kobiet w gminie wynosiła 503 osoby.

Wśród bezrobotnych w 2002 r. 174 osoby były to osoby z prawem do zasiłku, w tym 63 to kobiety.

Liczba bezrobotnych absolwentów kształtowała się na poziomie 7,4% ogółu bezrobotnych. 47 osób tj. 64,4% bezrobotnych absolwentów stanowią kobiety.

Liczbę bezrobotnych w gminie Lisia Góra w latach 1994 - 2002 przedstawia poniższy wykres.

Bardzo niekorzystnym zjawiskiem na rynku pracy jest wydłużający się okres oczekiwania na pracę. Bezrobotni pozostający bez pracy 12 miesięcy stanowili w marcu 2002 r. 47,0% ogółu bezrobotnych (tj. 466 osób). Poniższa tabela przedstawia okres oczekiwania bezrobotnych na pracę.

Czas oczekiwania na pracę	2001		2002 (stan na 31.03)	
	Liczba bezrobotnych	% do ogółu	Liczba bezrobotnych	% do ogółu
do 1 miesiąca	64	7,0	45	4,5
1 – 3 miesięcy	137	15,0	160	16,1
3 – 6 miesięcy	124	13,6	164	16,6
6 – 12 miesięcy	138	15,2	157	15,8
12 – 24 miesięcy	179	19,7	182	18,3
pow. 24 miesięcy	269	29,5	284	28,7
Ogółem	911	100,0	992	100,0

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych największą część stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (jest ich ok. 50% ogółu bezrobotnych). Poniższa tabela przedstawia strukturę bezrobotnych w latach 2001-2002 według wykształcenia.

Wykształcenie	2001		2002 (stan na 31.03)	
	Liczba bezrobotnych	% do ogółu	Liczba bezrobotnych	% do ogółu
wyższe	14	1,5	15	1,5
policealne i średnie zawodowe	147	16,1	168	16,9
ogólnokształcące	34	3,8	39	3,9
zasadnicze zawodowe	475	52,1	500	50,4
podstawowe	241	26,5	270	27,3
Ogółem	911	100,0	992	100,0

Najmniejszą część bezrobotnych stanowią osoby z wyższym wykształceniem i z wykształceniem ogólnokształcącym.

Na terenie gminy Lisia Góra struktura bezrobocia według wieku kształtuje się następująco (wg. stanu na 31.03.2002 r.).

☉ 18 – 24 lat	-	335 bezrobotnych (tj. 33,8% ogółu),
☉ 25 – 34 lat	-	303 bezrobotnych (tj. 30,5% ogółu),
☉ 35 – 44 lat	-	251 bezrobotnych (tj. 25,3% ogółu),
☉ 45 – 54 lat	-	97 bezrobotnych (tj. 9,8% ogółu),
☉ 55 – 59 lat	-	5 bezrobotnych (tj. 0,5% ogółu),
☉ 60 – 64 lat	-	1 bezrobotny (tj. 0,1% ogółu).

Największą część bezrobotnych w gminie stanowią osoby w wieku 18 – 34 lat.

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych w 2001 r. największą część stanowiły osoby nie posiadające żadnego stażu pracy (tj. 23,7%). Poniższa tabela ukazuje tą tendencję.

Staż pracy	Liczba bezrobotnych	% do ogółu
bez stażu pracy	216	23,7
do 1 roku	100	11,0
1 – 5 lat	211	23,2
5 – 10 lat	138	15,1
10 – 20 lat	195	21,4
20 – 30 lat	49	5,4
pow. 30 lat	2	0,2

Najmniejszą część bezrobotnych stanowią osoby posiadające ponad 30 lat pracy.

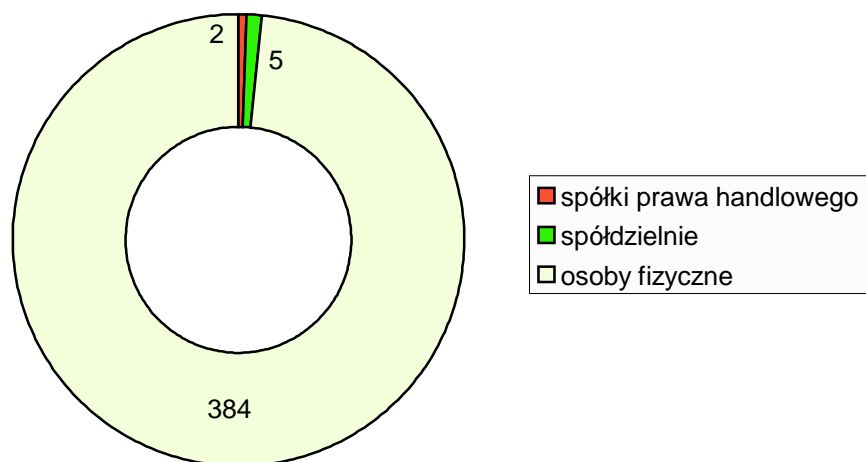
DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Na terenie gminy Lisia Góra w 2000 r. zarejestrowanych było 586 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 27 w sektorze publicznym i 459 w sektorze prywatnym.

W podziale na sektory z ogólnej liczby podmiotów gospodarczych sektor publiczny stanowi zaledwie 5,6% a sektor prywatny stanowi 94,4%. Według form prawnych z liczby ogółem 384 są to podmioty gospodarcze prowadzone przez osoby fizyczne.

Poniższa tabela i wykres ukazują podmioty gospodarcze w gminie według sektorów i form prawnych.

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów					% do ogółu
	1990 r.	1995 r.	1996 r.	1998 r.	2000 r.	
Sektor:	169	315	354	366	486	100,0
• publiczny	14	15	20	22	27	5,6
• prywatny	155	300	334	344	459	94,4
• spółki prawa handlowego	-	-	-	-	2	0,4
• spółdzielnie	-	-	-	-	5	1,0
• osoby fizyczne	-	255	288	298	384	79,0

Największą dynamikę rozwojową w gospodarce gminy wykazuje sektor handlu, usług, a nawet produkcji. Drobną wytwórczość i usługi to praktycznie główny kierunek rozwoju gospodarczego gminy, dający dochody finansowe gminie i alternatywne dla rolnictwa miejsca pracy w miejscu zamieszkania.

W grupie podmiotów gospodarczych o profilu produkcyjnym na uwagę zasługuje reprodukcyjna ferma drobiarska w Lisiej Górze, zaliczana do jednych z największych w Europie, cegielnia w Łukowej, której wyrób charakteryzuje się najwyższą wytrzymałością mechaniczną w regionie oraz odlewnia żeliwa w Nowej Jastrzębce, oraz jeden z największych w okolicy Zakład Uboju Drobiu w Nowych Żukowicach.

Do największych firm na terenie gminy Lisia Góra zaliczyć można:

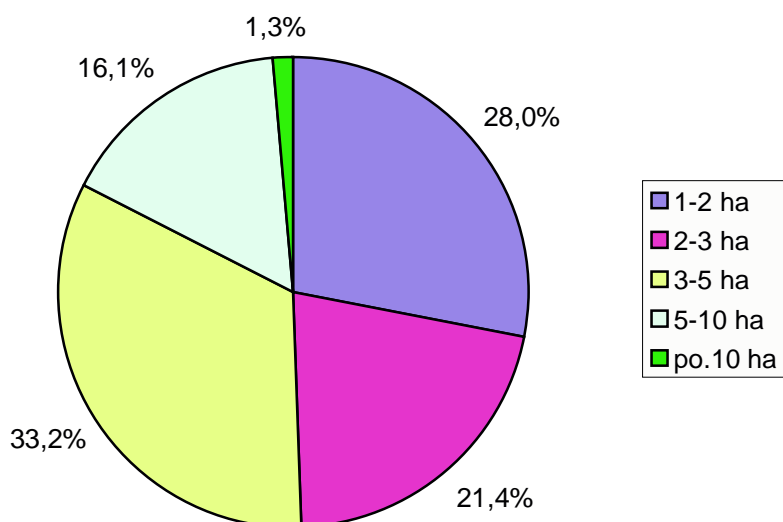
- × „Furioso Western Riding Center” w Starych Żukowicach,
- × Firma „Sferamet” w Lisiej Górze,
- × Odlewnia żeliwa i metali niezależnych „Żelmet” w Nowej Jastrzębce,
- × Firma „Drobtar” w nowych Żukowicach,
- × Firma „Unopol” w Brzozówce,
- × Firma „Flok” w Brzozówce,
- × Firma „Brzozcar” w Brzozówce,
- × Firma „Budoland” w Śmignie,
- × Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „Migda-Corporation” w Śmignie,

✘ Gospodarstwo Hodowlane „Invest” w Lisiej Górze.

ROLNICTWO

Rolnictwo gminy Lisia Góra charakteryzuje się, podobnie jak w całym województwie małopolskim znacznym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych, co wpływa na niską ich rentowność. Aż 82,6% gospodarstw posiada powierzchnię w granicach 1-5 ha, więc są to gospodarstwa małe. Blisko 16,1% stanowią gospodarstwa o wielkości 5 – 10 ha, natomiast tylko 1,3% to gospodarstwa większe, o powierzchni powyżej 10 ha. Strukturę obszarową gospodarstw przedstawia poniższa tabela i wykres.

Wielkość gospodarstw	% do ogółu
1 – 2 ha	28,0
2 – 3 ha	21,4
3 – 5 ha	33,2
5 – 10 ha	16,1
pow.10 ha	1,3
R A Z E M	100,0

Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w gminie wynosi 4,4 ha.

Na terenie gminy znajduje się 1.860 indywidualnych gospodarstw rolnych i 456 działki rolne. Na całą powierzchnię gminy, aż 92,1% tj. 9.643,5 ha znajduje się we władaniu indywidualnym.

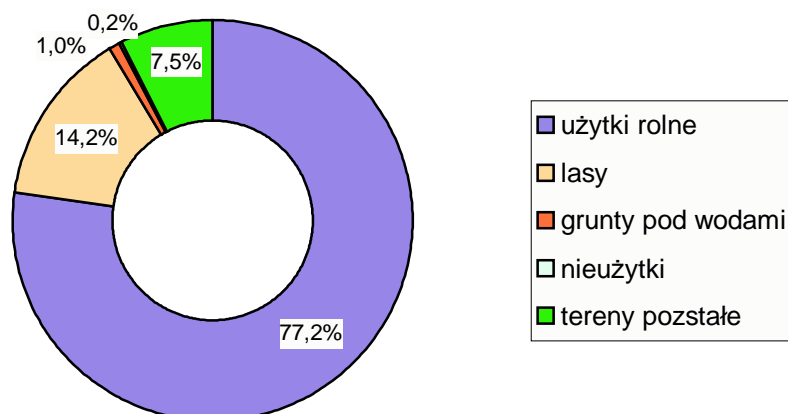
Indywidualne gospodarstwa rolne i obiekty rolne (o powierzchni do 1 ha użytków rolnych) władają praktycznie całą powierzchnią użytków rolnych. W ich użytkowaniu znajduje się 7.889,52 ha gruntów, co stanowi prawie 98 % ich powierzchni w gminie.

Pozostała powierzchnia użytków w gminie jest we władaniu:

- państwowym – ok. 90 ha, z tego 61,44 ha to grunty Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- komunalnym – ok. 30 ha gruntów,
- spółdzielczym – ok. 28 ha,
- pozostałych użytkowników – ok. 39 ha.

W strukturze użytkowania ziemi użytki rolne stanowią 77,2% obszaru gminy. Największą część powierzchni użytków rolnych stanowią grunty orne. Stan zagospodarowania ziemi przedstawia poniższa tabela i wykres.

Wyszczególnienie	w ha	w % do ogółu
• użytki rolne razem	8.077,78	77,2
grunty orne	5.703,83	70,6
sady	178,08	2,2
użytki zielone	2.195,87	27,2
• lasy oraz tereny zadrzewione i zakrzewione	1.481,91	14,1
• grunty pod wodami i rowy	106,51	1,0
• nieużytki	16,88	0,2
• pozostałe tereny	786,94	7,5

Grunty orne w gminie stanowią 70,6% użytków rolnych. Użytki zielone zajmują 27,2%, a sady pokrywają zaledwie 2,2% powierzchni użytków rolnych.

Strukturę użytkowania ziemi w poszczególnych sołectwach ukazuje poniższa tabela.

Miejscowość	Użytki rolne				las	pozostałe grunty i nieużytki
	razem	grunty orne	sady	użytki zielone		
Breń	226,65	192,87	4,62	29,16	12,22	27,41
Brzozówka	318,67	224,59	5,62	88,46	14,54	46,12
Kobierzyn	479,58	383,90	11,20	84,48	19,15	42,43
Lisia Góra	479,58	383,90	11,20	84,48	19,15	42,43
Łukowa	1.343,26	1.023,51	34,84	284,91	156,20	178,86
Nowa Jastrząbka	816,86	670,35	16,29	130,22	20,10	93,74
Nowe Żukowice	930,13	613,05	5,50	311,58	499,89	95,14
Pawezów	930,13	613,05	5,50	311,58	499,89	95,14
Stare Żukowice	757,11	411,22	8,56	337,33	282,23	69,25
Śmigno	375,59	308,37	29,88	37,34	36,13	39,45
Zaczarnie	1.390,45	900,07	15,62	474,76	361,99	178,33
	486,55	292,48	22,01	172,06	11,41	54,07
	952,93	683,42	23,94	245,57	68,05	85,53
R A Z E M	8.077,78	5.703,83	178,08	2.195,87	1.481,91	910,33

Udział użytków rolnych w poszczególnych sołectwach gminy wynosi od 88,6% w sołectwie Kobierzyn do 61% w Nowej Jastrzębce. Generalnie w sołectwach położonych w części zachodniej i środkowej gminy udział użytków rolnych jest wysoki i wynosi ponad 80%, a w sołectwach położonych w części wschodniej gminy jest dużo niższy i wynosi około 70%.

Lasy stanowią 14,1% ogólnej powierzchni gminy, ale udział lasów w poszczególnych sołectwach jest bardzo zróżnicowany i wynosi 32,8% w Nowej Jastrzębce, 25,5% w Nowych Żukowicach, ale zaledwie po 2,1 % w Łukowej i Śmiglinie.

Większość lasów w gminie to lasy prywatne, lasy państwowe występują jedynie w sołectwach: Nowe Żukowice (191,81 ha) i Nowa Jastrzębka (3,65 ha).

Grupa terenów pozostałych stanowi ok. 9% ogólnej powierzchni gminy Lisia Góra, obejmuje ona głównie tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny komunikacyjne i tereny pod wodami.

Na obszarze gminy Lisia Góra przeważają gleby IV i V klasy. Gleb klas najlepszych I-III jest w całej gminie 530 ha co stanowi 6,5% powierzchni użytków rolnych i są to tylko gleby klasy III. Gleby klasy IV stanowią prawie 60% powierzchni użytków a gleby klasy V – 32%. Najlepsze gleby występują w sołectwach: Łukowa, Kobierzyn, Śmigno i Pawezów. Udział klas bonitacyjnych gleb w poszczególnych sołectwach gminy pokazuje poniższa tabela.

Miejscowość	Klasy bonitacyjne gleb (w ha)															
	Gruntów ornych (z sadami)									Użytków zielonych						
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz	I	II	III	IV	V	VI	VIz
Breń	-	-	-	-	32,7	74,8	72,8	17,2	-	-	-	6,2	21,6	1,3	-	-
Brzozówka	-	-	-	1,3	31,5	118,5	75,4	2,8	0,7	-	-	-	59,6	26,1	1,6	1,2
Kobierzyn	-	-	-	58,3	161,5	117,0	58,2	-	-	-	-	48,7	35,5	,3	-	0,1
Lisia Góra	-	-	-	40,4	180,3	424,0	368,3	45,1	0,2	-	-	5,4	219,9	55,9	2,6	1,1
Łukowa	-	-	-	2,9	316,1	283,3	81,7	2,0	0,6	-	-	2,8	121,5	4,9	0,4	0,6
N. Jastrzębka	-	-	2,2	63,6	128,7	111,5	253,0	57,7	1,9	-	0,7	27,3	144,8	99,6	16,3	22,8
N. Żukowice	-	-	-	-	18,6	90,2	241,4	58,5	11,1	-	-	-	73,8	200,3	46,6	16,6
Pawezów	-	-	0,9	75,0	157,9	76,7	25,3	2,5	-	-	-	16,4	19,5	1,1	0,3	-
St. Żukowice	-	-	-	0,3	111,3	176,0	548,4	49,7	30	-	-	-	138,0	284,4	17,6	34,7
Śmigno	-	-	2,2	43,3	136,1	120,8	11,1	1,0	-	-	-	129,6	39,0	0,7	2,7	-
Zaczarnie	-	-	-	1,7	270,4	283,9	138,2	10,4	2,7	-	-	1,0	216,0	24,9	0,6	3,1
R A Z E M	-	-	5,83	286,8	1545,1	1876,7	1873,9	246,8	47,2	-	0,7	237,6	1089,2	699,4	88,8	80,2

63,7% gruntów ornych to gleby klasy IV b i V. 81,5% użytków zielonych stanowią gleby IV i V klasy.

Głównymi kierunkami produkcji rolniczej w gminie jest uprawa pszenicy i ziemniaków.

Poniższa tabela przedstawia szacunkową powierzchnię zasiewów.

Wyszczególnienie	% do udziału
pszenica	30,0
żyto	6,3
jęczmień	6,6
owies	6,0
rzepak	0,6
ziemniaki	23,5
buraki cukrowe	0,8

W produkcji zwierzęcej dominuje hodowla trzody chlewnej:

- bydło – 30,5 szt. na 100 ha użytków rolnych,
- trzoda chlewna – 60,0 szt. na 100 ha użytków rolnych.

EDUKACJA

Na terenie gminy Lisia Góra działa 21 placówek oświatowych, w tym:

- 6 przedszkoli,
- 11 szkół podstawowych,
- 3 gimnazja.

W gminie funkcjonują 3 przedszkola. Zatrudnienie nauczycieli oraz liczbę dzieci w poszczególnych przedszkolach w 2002 r. przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Przedszkole	Liczba dzieci	Liczba zatrudnionych nauczycieli	Ilość dzieci na 1 nauczyciela
1.	w Nowych Żukowicach	38	3	12
2.	w Nowej Jastrzębce	31	2	15
3.	w Zacarniu	60	7	8
4.	w Starych Żukowicach	37	3	12
5.	w Łukowej	42	3	14
6.	w Lisiej Górze	77	6	12
R A Z E M		285	24	11

Ogółem w przedszkolach opiekę wychowawczą sprawuje 24 nauczycieli a opieką przedszkolną objętych jest 285 dzieci. Na jednego nauczyciela przypada 10-cioro dzieci. Najwięcej dzieci przebywa w Przedszkolach w Lisiej Górze i Zacarniu, najmniej natomiast w Przedszkolu w Nowej Jastrzębce.

Istnieją również oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w Lisiej Górze, Brzozówce, Pawężowie, Brniu, Śmiglinie i Kobierzynie. W oddziałach tych łączna liczba dzieci objętych opieką przedszkolną wynosi 76.

Edukacja na szczeblu podstawowym prowadzona jest przez:

- × Szkołę Podstawową w Lisiej Górze,
- × Szkołę Podstawową w Nowych Żukowicach,
- × Szkołę Podstawową w Starych Żukowicach,
- × Szkołę Podstawową w Nowej Jastrzębce,
- × Szkołę Podstawową w Zaczarniu,
- × Szkołę Podstawową w Brzozówce,
- × Szkołę Podstawową w Łukowej,
- × Szkołę Podstawową w Pawężowie,
- × Szkołę Podstawową w Brniu,
- × Szkołę Podstawową w Śmiglinie,
- × Szkołę Podstawową w Kobierzynie.

Strukturę kształcących się uczniów oraz stan bazy oświatowej w szkołach podstawowych gminy Lisia Góra przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Szkoła Podstawowa	Liczba uczniów	Liczba zatrudnionych nauczycieli	Ilość uczniów na 1 nauczyciela	Zatrudnieni nauczyciele w przeliczeniu na etaty
1.	Lisia Góra	309	21	14	20,37
2.	Nowe Żukowice	110	12	9	12,33
3.	Stare Żukowice	175	14	12	9,73
4.	Nowa Jastrzębka	132	12	11	9,71
5.	Zaczarnie	168	13	12	10,55
6.	Brzozówka	115	12	9	10,61
7.	Łukowa	101	13	7	10,11
8.	Pawężów	86	12	7	10,33
9.	Breń	83	11	7	9,15
10.	Śmigno	75	11	6	10,08
11.	Kobierzyn	73	10	7	8,12
R A Z E M		1.427	153	9	121,09

W roku szkolnym 2001/2002 w szkołach podstawowych gminy Lisia Góra kształci się 1.427 uczniów. Najwięcej uczniów kształci się w Szkołach Podstawowych w Lisiej Górze, Starych Żukowicach i Zaczarniu i w tych szkołach przypada największa liczba uczniów na 1 nauczyciela 14 (12 osób), najmniej natomiast w Szkole Podstawowej w Śmignie i Kobierzynie.

W gminie działają 3 gimnazja: w Lisiej Górze, Żukowicach i Zaczarniu.

Poniższa tabela przedstawia strukturę zatrudnienia i kształcącej się młodzieży w gimnazjach gminy.

Gimnazjum	Liczba uczniów	Liczba zatrudnionych nauczycieli	Ilość uczniów na 1 nauczyciela	Zatrudnieni nauczyciele w przeliczeniu na etaty
Lisia Góra	340	26	13	24,94
Stare Żukowice	158	12	13	11,54
Zaczarnie	162	14	11	11,93
R A Z E M	660	52	12	48,41

Największą liczbę uczniów kształci gimnazjum w Lisiej Górze tj. 340 osób. Średnio na jednego nauczyciela w Gimnazjum w gminie Lisia Góra przypada 12 uczniów.

Zostały podjęte działania związane z utworzeniem szkoły średniej (liceum ogólnokształcącego) na terenie gminy Lisia Góra. W chwili obecnej wznowiono działania mające na celu powołanie liceum, tj. m.in. złożono wniosek o budowę liceum do Rady Powiatu Tarnowskiego.

Gmina Lisia Góra promuje uzdolnionych uczniów. Z tego właśnie powodu została powołana Fundacja „Żak”, która wspiera finansowo uzdolnionych uczniów i studentów z terenu gminy. Z pomocy takiej w 2001 r. korzystało ok. 80 uczniów.

Na terenie gminy, w chwili obecnej prowadzone są inwestycje w celu poprawy infrastruktury szkół. Są to:

- ▲ rozbudowa Gimnazjum w Starych Żukowicach,
- ▲ budowa sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Nowych Żukowicach,

- ▲ budowa sali gimnastycznej Gimnazjum w Zaczarniu,
- ▲ wymiana dachu oraz remont elewacji w Szkole Podstawowej w Lisiej Górze,
- ▲ remont elewacji budynków Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Zaczarniu.

KULTURA

W gminie funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury w Śmignie. Rozwinął się amatorski ruch artystyczny w postaci zespołów tanecznych, muzycznych i obrzędowych. Domeną działalności ośrodka jest kultywowanie tradycji lokalnych, promowanie gminy, a także edukacja kulturalna dzieci i młodzieży. Punktem honoru działalności ośrodka, jest organizowanie imprez patriotycznych na okoliczność ważnych rocznic i świąt państwowych. Wiele uwagi instytucja poświęca również organizacji imprez o charakterze rekreacyjno-sportowym. Pozyskiwanie najmłodszych dla kultury odbywa się poprzez organizowanie turniejów i przeglądów z udziałem Szkół Podstawowych, Gimnazjów, Przedszkoli Gminnych i Oddziałów Przedszkolnych. Przykładem powyższych form edukacyjnych są następujące imprezy cykliczne:

- „Przeгляд Kołęd i Pastorałek Polskich” - na szczeblu gimnazjów, szkół podstawowych, przedszkoli gminnych i oddziałów przedszkolnych,
- „Gminny Przeгляд Grup Jasełkowych”,
- „Turniej Recytatorski Poezji Dziecięcej im. Jana Brzechwy” - na szczeblu gimnazjów, szkół, przedszkoli gminnych i oddziałów przedszkolnych
- „Festiwal Piosenki i Pieśni w technice Playback”
- „Turniej Szkół” (12 dyscyplin), itp.

Jednym z przykładów podtrzymania tradycji lokalnych jest coroczny Konkurs Palm Wielkanocnych, który nie ustępuje Małopolskiemu w Lipnicy Murowanej. Każdego roku w konkursie bierze udział około 100-120 palm.

Mimo spadku liczby gospodarstw rolnych, obrzęd dożynkowy jest nadal żywy, a z roku na rok stanowi atrakcję pierwszej niedzieli września. Podczas Dożynek Gminnych gwoździem programu jest Gminny Konkurs Wieńców Dożynkowych, którego integralnym elementem jest obrzęd dożynkowy. Od szeregu lat w okresie Bożego Narodzenia w wielu

miejsowościach wystawiane są widowiska jasełkowe, które biorą udział w kolejnych Gminnych Przeglądach Grup Jasełkowych. Od dziesięciu lat przy Ośrodku działa grupa kolędnicza i kapela folklorystyczna „Śmigianie”. Grupa bierze udział w różnych imprezach i stała się dobrym instrumentem promocji gminy. Grupa jest laureatem wielu nagród m.in. 2 „Złotych spinek” i 2 „Srebrnych spinek” oraz 6 „Lipnickich Gwiazd”.

W Gminnym Ośrodku Kultury działają dwa Koła Plastyczne w udziale dzieci w przedziale wiekowym 8-10, 11-14 lat. W Nowych Żukowicach funkcjonuje Koło Szachowo-warcabowe. Członkami koła są dzieci i młodzież Nowych Żukowic i Nowej Jastrzębki. Natomiast w Lisiej Górze i Łukowej prowadzą działalność koła modelarskie, których prace są prezentowane nawet na imprezach krajowych. Przy Szkole Podstawowej w Brzozówce i Zaczarniu działają grupy wokalne-taneczne, a dorobek artystyczny jest prezentowany podczas licznych imprez gminnych.

W gminie istnieje zespół instrumentalno-wokalny pod nazwą „Spektrum II”.

Od dziesięciu lat z małymi przerwami jest wydawany miesięcznik informacyjny o zasięgu gminnym pod nazwą „GŁOS LISIEJ GÓRY”. Pismo to jest zrzeszone w Polskim Stowarzyszeniu Prasy Lokalnej. Na początku funkcjonowało jako miesięcznik, a ostatnio jako dwumiesięcznik w związku ze zmianą techniki druku i wprowadzeniem kolorowej okładki. Organem założycielskim jest Rada Gminy, a wydawcą Gminny Ośrodek Kultury.

W gminie funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Lisiej Górze oraz 4 filie w Łukowej, Starych Żukowicach, Nowych Żukowicach i Zaczarniu. Na jedną placówkę biblioteczną (wg danych z 2000 r.) przypada 2.572 osoby. Księgozbiory obejmują 61,5 tys. woluminów, czyli na 1.000 mieszkańców przypada 4.785 woluminów.

W ciągu roku z biblioteki korzysta 2.62 czytelników. Ilość wypożyczeń w ciągu roku wynosi 50,6 tys. Na jednego czytelnika przypada 23,4 wypożyczeń.

SPORT I TURYSTYKA

W gminie Lisia Góra funkcjonuje 5 klubów piłkarskich:

- × Wiejski Klub Sportowy „Zorza” w Zaczarniu,
- × Klub Sportowy „Orzeł” w Lisiej Górze,
- × Klub Sportowy „Łukovia” w Łukowej,
- × Klub Sportowy „Nowa Jastrząbka” - Żukowice,
- × Klub Sportowy „U.S Śmigno”.

Bazę sportową gminy tworzą: stadiony sportowe w Lisiej Górze, Śmignie, Łukowej, Zaczarniu i Nowej Jastrząbce oraz stadiony szkolne w Łukowej, Zaczarniu, Kobierzynie, Lisiej Górze, Nowej i Starej Jastrząbce, Nowych i Starych Żukowicach.

Do imprez cyklicznych o charakterze rekreacyjno-sportowym organizowanych na terenie gminy należą:

- ⊞ „Turniej Piłkarski o Puchar Wójta Gminy” - w Łukowej,
- ⊞ „Turniej Piłkarski o Memoriał Stanisława Flisa” - w Zaczarniu,
- ⊞ „Turniej Piłkarski o Memoriał Józefa i Jana Kaliszów” - w Nowej Jastrząbce,
- ⊞ „Turniej Piłkarski o Memoriał Józefa Stochmala” - w Lisiej Górze,
- ⊞ „Gminny bieg masowy”
- ⊞ „Gminny Wyścig Rowerowy”
- ⊞ „Turniej o Miano Herkulesa Gminy”, itp.

Środowisko kulturowe gminy Lisia Góra tworzą występujące na tym terenie obiekty zabytkowe, zachowane tradycyjne formy budownictwa zagrodowego i rezydencjonalnego, historyczne budynki użyteczności publicznej, kapliczki i inne elementy małej architektury, krzyże przydrożne cmentarze oraz stanowiska archeologiczne.

Poniższa tabela ukazuje zabytki gminy w poszczególnych sołectwach.

Sołectwo	Zabytki
Lisia Góra	<p>Barokowy, murowany kościół stanowiący najcenniejszy zabytek na terenie gminy wybudowano w latach 1716-1728 w miejscu drewnianego, który spłonął w 1710 roku. Kościół, uszkodzony w 1747 roku pożarem, rozbudowano w II poł XIX w. Gruntowną restaurację budowli przeprowadzono w latach 1977-1980. Urządzenie świątyni, powstałe w XVIII wieku należy stylistycznie do sztuki późnego baroku i rokoka.</p> <p>Obok kościoła stoi klasycystyczna kaplica cmentarna.</p> <p>Przy drodze do Śmigna stoi malownicza kapliczka wystawiona w 1831 r.</p> <p>Przy drodze głównej wznosi się wysoka czteroboczna kapliczka z II poł. XIX w., w górnej przeszklonej wnęcie znajduje się posążek św. Floriana, w dolnej nowa gipsowa figurka Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej.</p>
Łukowa	<p>Neogotycki ceglany kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Bolesnej. Niewielka świątynia powstała w latach 1912 - 1922.</p> <p>W neogotyckim ołtarzu głównym (1927 r.) znajduje się obraz Matki Boskiej Bolesnej, wykonany 1929 r. przez J. Zborowską.</p> <p>Z dawnego dworu w Łukowej pozostał jedynie rozległy park o swobodnej kompozycji krajobrazowej.</p>
Pawężów	<p>Niewielki kościół zbudowany w 1957 r.</p> <p>Ponadto we wsi jest kapliczka ufundowana w 1919 r. przez Jana Seka na miejscu starszej. We wnętrzu w ludowym ołtarzyku ustawiono figurę Matki Boskiej.</p>
Breń	<p>Dwie XIX - wieczne kapliczki. Jedna przy drodze do Laskówki powstała około 1870 r. Druga mieści we wnętrzu ludową rzeźbę Matki Boskiej z Dzieciątkiem.</p> <p>W Brniu znajduje się współczesna kaplica, w której są odprawiane nabożeństwa.</p>

Śmigno	<p>W ostatnich latach wzniesiono nowoczesną kaplicę w której odprawiane są nabożeństwa.</p> <p>Najstarszym obiektem we wsi jest metalowa przeszklona kapliczka powstała w początkach XX wieku z fundacji mieszkańców.</p> <p>Przy drodze do Pawężowa widnieje nowy betonowy krzyż ufundowany przez grupę kołędniczą „Śmignianie” działającą przy Gminnym Ośrodku Kultury. Krzyż ten ustawiono w miejsce drewnianego z 1914 roku.</p>
Kobierzyn	<p>Przy drodze do Brnia w 1903 r. z inicjatywy gminy wystawiono figurę Matki Boskiej z Dzieciątkiem.</p> <p>W części wsi zwanej Wymysł, rodzina Kołpów ufundowała w 1900 roku neogotycką figurę z grupą Ukrzyżowania.</p>
Brzózówka	<p>W I połowie XIX wieku ks. Sanguszkowa ufundowała kaplicę.</p> <p>W ostatnich latach w związku z powstaniem nowej parafii (dawna parafia Zaczarnie) wzniesiono kaplicę murowaną p.w. Najświętszej Marii Panny Niepokalanej.</p>
Zaczarnie	<p>Przy malowniczo wijącej się drodze stoi murowana kapliczka. Wybudowana około 1850 r. staraniem J. i K. Potempów mieści ludowe współczesne budowli figurki świętych.</p> <p>W 1904 roku ustawiono kamienny posąg Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej.</p> <p>Pośród wiejskiej zabudowy zwraca uwagę parterowy budynek (starej) szkoły opatrzonej od frontu kolumnowym portykiem w którego architekturze pobrzmiewają dalekie echa dworskiego budownictwa.</p> <p>Obok nowoczesny kościół p.w. Matki Bożej Bolesnej.</p>
Nowa Jastrzębka	<p>Kościół parafialny p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa.</p> <p>Odnowiona w 1945 r., ma wyraziste wnętrze z neogotyckimi ołtarzami, amboną i kamienną chrzcielnicą. W XIX - wiecznej, drewnianej kapliczce znajduje się starsza rzeźba Matki Boskiej z Dzieciątkiem.</p> <p>Niedaleko kościoła znajduje się cmentarz. Proste drewniane, wbite w ziemię</p>

	krzyże, nieliczne kamienne i betonowe nagrobki, przypominają XIX - wieczne cmentarzyki wiejskie.
Stare Żukowice	Kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej, zbudowany w latach 1958-1961. Na starym, pochodzącym z 1806 roku postumencie pokrytym ludowymi płaskorzeźbami stoi nowa figura Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej. Przed 1914 r. staraniem J. Cygana i mieszkańców przysiółka Polany zbudowano skromną kapliczkę, którą zdobi oleodruk z przedstawieniem Serca Pana Jezusa.

W gminie znajdują się też Miejsca Pamięci, tj.:

- „Pomnik Wdzięczności” poległym i pomordowanym w walce o niepodległość Państwa Polskiego, usytuowany na placu przykościelnym w Lisiej Górze obok kaplicy cmentarnej.
- 12 października 1997 r. w kaplicy w Śmignie odsłonięto tablicę pamiątkową jako symbol podziękowania Panu Bogu i Matce Bożej za niepodległość i ocalenie od tragicznych następstw wojny i komunistycznego terroru.
- 28 maja 2000 r. w kaplicy cmentarnej w Nowej Jastrzębce odsłonięto i poświęcono tablicę pamiątkową będącą wyrazem hołdu dla śp. Michała Śliwy zamordowanego 4 stycznia 1949 r. przez funkcjonariusza Urzędu Bezpieczeństwa w Tarnowie za przynależność do WIN.

Na terenie gminy Lisia Góra działa Ośrodek Jazdy Konnej „Furioso” w Starych Żukowicach . W Ośrodku przebywa na stałe 27 koni, przy czym część koni należy do „Furioso”, a część jest pensjonowanych. W ośrodku przeważają konie rasy małopolskiej, ale są też araby, hucyły, w tym trzyletni ogier mało znanej w Polsce rasy American Quarter Horse, który jest wielką chlubą.

Właściciel oraz współpracujący instruktorzy zajmują się szkoleniem jeźdźców i koni, natomiast specjalnością pani domu jest hipoterapia. Szkolenie odbywa się w stylu western, słabo znanym w Polsce, a niezwykle popularnym w świecie. Od dwóch lat Ośrodek jest organizatorem Ogólnopolskiego Festiwalu Jeździeckiego w Stylu Western, który pociąga

ogromną rzeszę miłośników koni. Podczas tej dwudniowej imprezy, która odbywa się pod koniec lub na początku maja, dominują takie konkurencje jak: trial, barrel race oraz reining, który na olimpiadzie w Sydney został włączony do programu olimpiad letnich. W 1998 r. miłośnicy stylu western z Ośrodkiem „Furioso” zawiązali Małopolskie Stowarzyszenie Western Riding, które współpracuje wymieniając doświadczenia z podobnymi w Czechach, Austrii, Niemczech i Finlandii. Ośrodek specjalizuje się również w organizacji rajdów długodystansowych.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

KOMUNIKACJA

Przez teren gminy Lisia Góra przebiega droga krajowa i wojewódzka. Nadrzędną sieć komunikacyjną pełni przebiegająca zachodnią częścią gminy droga krajowa nr 73 Tarnów – Kielce. Od tej drogi, w kierunku wschodnim odchodzi droga wojewódzka nr 984 Lisia Góra – Mielec.

Poszczególne odcinki dróg powiatowych w granicach gminy mają następujące długości:

- ✓ Nowa Jastrząbka – Wyreby – dł. 4,1 km
- ✓ Nowe Żukowice – Nowa Jastrząbka – dł. 5,2 km
- ✓ Tarnów - Wałki – Stare Żukowice – dł. 5,6 km
- ✓ Tarnów – Zaczarnie – Stare Żukowice – 9,4 km
- ✓ Lisia Góra - Zaczarnie – 4,5 km
- ✓ Lisia Góra – Łęg Tarnowski – 6,9 km
- ✓ Tarnów – Pawezów – Breń – 6,2 km
- ✓ Śmigno – Lisia Góra – 2,2 km
- ✓ Breń – Lipiny – Nieczajna Góra – 1,3 km
- ✓ Luszowice – Smyków – Nowa Jastrząbka – 2,4 km

Łączna długość dróg powiatowych wynosi 47,8 km.

Przebiegająca przez obszar gminy linia kolejowa ze względu ma bardzo małe znaczenie komunikacyjne i niewielkie przewozy została zlikwidowana. W przyszłości natomiast ma być uruchomiony na tej trasie superlekki pojazd szynowy.

Teren gminy obsługiwany jest masową komunikacją pasażerską autobusową przez PPKS i MPK w Tarnowie.

WODOCIĄGI

Źródłem zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy Lisia Góra jest wodociąg grupowy obejmujący swoim zasięgiem działania wszystkie sołectwa. Ujęcie wody stanowi osiem studni o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych. Głębokości studni wahają się między 15 a 17 m.

Został również uruchomiony nowy wodociąg w gminie Czarna, który obejmuje swoim zasięgiem Nową Jastrząbkę.

Ujęcie wody w Łęgu Tarnowskim stanowi źródło wody dla wsi Łęg Tarnowski, Ilkowice, Bobrowniki Wielkie i Niedomice oraz rejonu ul. Wiśniowa – Krzyska w Tarnowie.

Woda do gminy Lisia Góra doprowadzana jest rurociągiem zasilającym \varnothing 300 mm z Łęgu Tarnowskiego.

Długość wodociągów w poszczególnych sołectwach przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Sołectwo	Długość sieci rozdzielczej (w km)	Liczba budynków do których dostarczana jest woda
1.	Lisia Góra	18,1	522
2.	Śmigno	7,2	147
3.	Pawężów	11,2	172
4.	Łukowa	11,0	224
5.	Zaczarnie	17,1	261
6.	Stare Żukowice	10,8	280
7.	Nowe Żukowice	16,2	157
8.	Breń	8,4	139
9.	Brzozówka	4,5	169
10.	Kobierzyn	9,7	115
11.	Nowa Jastrząbka	10,1	161
	R A Z E M	124,3	2,347

Łączna długość sieci rozdzielczej wodociągów na terenie gminy Lisia Góra wynosi 124,3 km.

KANALIZACJA I OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW

Gmina Lisia Góra jest skanalizowana w 40%.

Na terenie gminy funkcjonują 4 systemy kanalizacji zbiorczej z własnymi oczyszczalniami ścieków. Są to:

⇒ System kanalizacji „Lisia Góra –północny-zachód” obejmuje centrum usługowe gminy tj. ośrodek zdrowia, Urząd Gminy, Policję, gminną spółdzielnię oraz 114 budynków osiedla mieszkalnego. Ścieki sprowadzane są do oczyszczalni ścieków mechaniczno-biologicznej zlokalizowanej w północnej części sołectwa. Ilość ścieków odprowadzanych w roku 1997 z oczyszczalni „KOS-2” Lisia Góra wynosiła 10.000 m³ tj. 49,3 m³/dobę.

⇒ System kanalizacji „Brzozówka” obejmujący zasięgiem całą wieś z której ścieki sprowadzane są na oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną we wschodniej części sołectwa nad potokiem Czarna. Długość czynnej sieci wynosi 9,2 km, liczba podłączonych budynków to 104.

W roku 1997 odprowadzano 8.957 m³ ścieków tj. średnio 24,5 m³/dobę.

⇒ System kanalizacji „Łukowa” z własną oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną w południowej części sołectwa.

⇒ System kanalizacji „Stare Żukowice” obejmujący swoim zasięgiem Stare Żukowice tj. 200 przyłączy.

Na terenie pozostałych sołectw ścieki odprowadzane są indywidualnie, bez oczyszczania.

GAZOWNICTWO

Gmina Lisia Góra jest w 100% zgazyfikowana.

Na terenie gminy zlokalizowany jest szereg sieci i urządzeń gazowniczych, tj.:

- 3 gazociągi wysokoprężne,
- 2 stacje redukcyjne gazu I stopnia,
- sieci średnioprężne na terenie miejscowości gminy.

Sieci i stacje są w eksploatacji Karpackich Zakładów Gazownictwa w Tarnowie.

Na terenie gminy znajduje się Ośrodek Kopacki Gazu Żukowice wraz z gazociągami wysokoprężnymi.

Źródłem zaopatrzenia w gaz są stacje redukcyjne I stopnia w Lisiej Górze i Żukowicach. Stacja w Lisiej Górze zasila miejscowości: Lisia Góra, Łukowa, Brzozówka, Zaczarnie, Śmigno i Pawężów a system sieci średnioprężnych jest połączony z siecią miasta Tarnowa i Dąbrowy Tarnowskiej. Stacja redukcyjna w Żukowicach zasila sołectwa: Żukowice Stare i Nowe oraz Nową Jastrząbkę.

Gmina ma możliwość podania każdej ilości gazu dla potencjalnych inwestorów.

ELEKTROENERGETYKA

Na terenie gminy Lisia Góra zaopatrzenie odbiorców w energię elektryczną odbywa się z podstawowych źródeł zasilania leżących poza obszarem gminy.

Poszczególni odbiorcy zaopatrywani są w energię elektryczną ze stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

Gmina ma możliwość podania każdej ilości energii elektrycznej dla potencjalnych inwestorów.

TELEKOMUNIKACJA

Na terenie gminy obecnie funkcjonuje 5 centrali telefonicznych w Lisiej Górze, Łukowej, Zaczarniu, Starych i Nowych Żukowicach. Jest to nowoczesna telefonia cyfrowa z możliwością podpięcia do linii komputerowej.

SŁUŻBA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

Na terenie gminy Lisia Góra funkcjonuje Gminne Centrum Usług Medycznych w Lisiej Górze i Starych Żukowicach. Łącznie GCUM zatrudnia:

- 10 lekarzy,
- 10 pielęgniarek,
- 2 położne,
- 2 fizykoterapeuci,
- 1 technik rehabilitacji,
- 3 analityczki,
- 1 masażysta.

W gminie istnieje Środowiskowy Dom Samopomocy w Lisiej Górze, który obejmuje pomocą społeczną osoby niepełnosprawne i upośledzone umysłowo. Dom Samopomocy umożliwia pobyt dzienny oraz zajęcia terapeutyczne (w tym pracownie artystyczną i komputerową) dla osób upośledzonych i chorych psychicznie. Obejmuje również swych podopiecznych opieką rehabilitacyjną, psychologiczną i psychiatryczną oraz organizuje turnusy rehabilitacyjno-wypoczynkowe.

W gminie działa również Gminny Ośrodek Opieki Społecznej.

Na terenie gminy działa 1 apteka w Lisiej Górze.

BEZPIECZEŃSTWO

Ochotnicza Straż Pożarna ma bogatą bo sięgającą 1887 roku tradycję. Obecnie na terenie gminy funkcjonuje 10 strażnic dobrze wyposażonych w sprzęt gaśniczy. OSP nie posiada jedynie Brzozówka-wieś przynależna kiedyś do Zaczarnia. W 1990 roku w Kobierzynie oddano do użytku nowy budynek remizy strażackiej, a trzy lata później w Lisiej Górze, wielofunkcyjny budynek przystosowany do organizowania zebrań oraz imprez o charakterze publicznym i rodzinnym. W 1997 r. Strażnica w Starych Żukowicach wzbogaciła się w nowy samochód marki "Star" oraz sprzęt do ratownictwa drogowego. Obecnie strażnica ta stanowi ogniwo Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego i Drogowego. Miesiąc później oddano do użytku nową remizę w Śmiglinie oraz przekazano jednostce nowy samochód marki "Żuk". W 1998 r. Breń wzbogacił się w nową remizę, a rok później Pawężów. Ponadto jednostki O.S.P. wzbogaciły się o trzy kolejne samochody gaśnicze. Pierwszą otrzymała O.S.P. w Łukowej, drugą w Nowej Jastrzębce a trzecią w Lisiej Górze.

Obecnie OSP w gminie Lisia Góra posiada 14 samochodów bojowych, w tym ciężkie samochody.

System ratownictwa w gminie oparty jest na OSP a nie na obronie cywilnej.

O bezpieczeństwo publiczne w gminie dba Komisariat Policji Tarnów Centrum III Rewir Dzielnicowy w Lisiej Górze. W komendzie służbę pełni 5 funkcjonariuszy policji, tj. kierownik rewiru i 4 dzielnicowych.

STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Gmina Lisia Góra położona jest w obrębie Kotliny Sandomierskiej, w dorzeczu Brnia i Wisłoki. Wchodzi w skład Płaskowyżu Tarnowskiego, a na zachodzie w Równinę Nadwiślańską.

Gmina nie posiada większych zasobów surowców mineralnych. Ropa naftowa zalega w wielu miejscach lecz w małych ilościach, więc nie jest eksploatowana. Żwir skoncentrowany we wschodniej części gminy jest niskogatunkowy, dlatego też nie wykorzystuje się go celów budowlanych. Piasek znajduje zastosowanie w budownictwie i jest wydobywany w kopalni w Nowej Jastrzębce, glina zaś w Łukowej.

Brak większych źródeł zanieczyszczeń na terenie gminy pozwala uznać, że wody cieków nie są w znacznym stopniu zanieczyszczone. Jednak niekorzystny wpływ na jakość wód ma gospodarka rolna (substancje nawozowe). Również niekorzystny wpływ mają zanieczyszczenia komunalne.

Uwarunkowania ogólne stanu zdrowotnego lasów znajdujących się w granicach gminy kształtują się korzystnie. Na terenie gminy nie ma większych emitorów zanieczyszczeń powietrza. Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń są kotłownie grzewcze podmiotów gospodarczych i obiektów użyteczności publicznej. Również emisja zanieczyszczeń z indywidualnych systemów grzewczych w skupiskach zwartej zabudowy może przyczyniać się do lokalnego występowania podwyższonych stężeń zanieczyszczeń powietrza w sezonie grzewczym. To źródło uciążliwości ulega jednak stopniowej eliminacji w miarę wzrostu stosowania niskoemisyjnych paliw (gaz, olej opałowy). Ilości innych zanieczyszczeń, tzw. specyficznych, pochodzących z procesów technologicznych w zakładach przemysłowych i rzemieślniczych oraz emitowanych przy przeładunku są w gminie bardzo małe.

Emisja zanieczyszczeń powietrza przez samochody jest źródłem silnego zanieczyszczenia powietrza nad drogą i w jej sąsiedztwie. Zasięg tych zanieczyszczeń koncentruje się w strefie ciągnącej się wzdłuż drogi i obejmuje obszar o szerokości 25 m od krawędzi drogi.

Głównym źródłem zanieczyszczeń gleb metalami ciężkimi są emisje zakładów przemysłowych i energetycznych (elektrociepłownie zakładowe), zakłady przeróbcze metali kolorowych i odlewnie, galwazernie oraz napływ zanieczyszczeń z odległych aglomeracji przemysłowych. Wysokie zawartości metali ciężkich występują w glebach uprawnych wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu, co związane jest z emisją zanieczyszczeń przez samochody.

Gmina jest uboga w lasy. Większe ich masywy rozciągają się na wschodzie, w rejonie Nowej Jastrzębki i Żukowic. Niewielkie zagajniki znajdują się m.in. nad Brniem, w okolicach

Kobierzyna, Zaczarnia i Lisiej Góry. W zbiornikach naturalnych dominują bory mieszane, dębowo – sosnowe z udziałem brzozy i osiki. W poszyciu leśnym występują m.in. jarzębina i leszczyna, w runie zaś borówka, liczne gatunki grzybów i mchów. Znacznie mniejszy obszar zajmują bory sosnowe – świeże, w których przewagę stanowi sosna; w poszyciu – jałowiec i jarzębina, w runie – borówka i wrzos. Bogaty jest świat fauny. Spośród ssaków występują m.in. dzik, sarna, lis, tchórz, łasica, wiewiórka i zając szarak. Na awifaunę składają się m.in. jastrząb, kukułka, wrona, sezonowo bocian biały, bażant, skowronek polny. Gady reprezentują: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworódka, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata, a płazy to ropucha szara, żaba wodna, rzekotka.

W gminie nie ma rezerwatów przyrody, choć kilka przynajmniej zakątków i leśnych uroczysk zasługuje na ochronę prawną. Projektowany jest rezerwat w okolicach Starych Żukowic. Na uwagę zasługują nieliczne pomniki przyrody: głaz narzutowy skandynawski znajdujący się na prywatnej posesji w Lisiej Górze (pamiątka po okresie lodowcowym), wiąz szypułkowy na granicy wsi Zaczarnie i Stare Żukowice, uchodzący za największy w Polsce (obwód pnia 6, 05 m) oraz wiąz szypułkowy w Lisiej Górze o wysokości 34 metry.

GOSPODARKA FINANSAMI GMINY

Finansowym wyrazem i instrumentem polityki gospodarczej każdej gminy jest budżet będący podstawowym planem jej działalności na dany rok kalendarzowy.

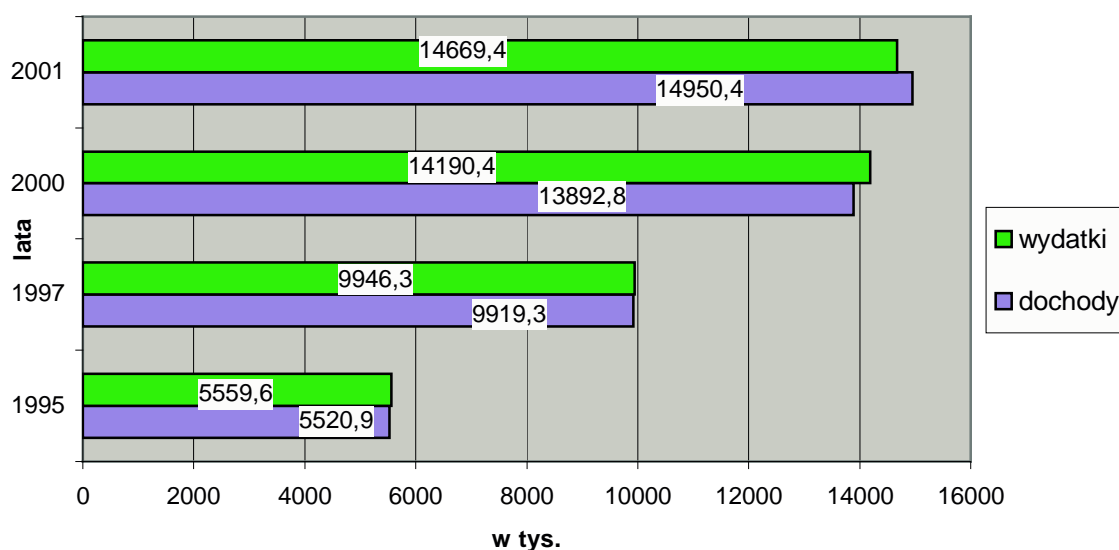
Do bieżącej analizy stopnia realizacji budżetu niezbędna jest szczegółowa prognoza dochodów gminy, na którą składają się m.in.:

- × wpływy z podatków i opłat lokalnych,
- × udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa,
- × dotacje,
- × subwencja.

Strukturę dochodów i wydatków gminy Lisia Góra na lata 1995 – 2001 przedstawia poniższa tabela i wykres.

Wyszczególnienie	1995	1997	2000	2001
	w tys. zł.			
Dochody ogółem, w tym:	5.520,9	9.919,3	13.892,8	14.950,4
▪ dotacje na zadania własne	575,4	1.630,8	2.905,2	161,0
▪ dotacje celowe	747,4	1.141,0	2.217,5	1.397,4
▪ subwencje ogólne z budżetu państwa	3.017,3	5.672,8	8.676,1	9.791,1
▪ środki na dofinansowanie własnych zadań	bd	bd	94,1	323,6
Wydatki ogółem, w tym:	5.559,6	9.946,3	14.190,4	14.669,4
▪ dotacje	bd	bd	1.645,1	1832,5
▪ świadczenia na rzecz osób fizycznych	bd	bd	1.050,0	bd
▪ wydatki bieżące,	bd	6.831,1	8.427,1	10.125,6
▪ wydatki majątkowe	bd	3.110,2	3.068,2	2.711,2
Wynik finansowy	- 38,7	- 27,0	- 297,6	281,0

bd – brak danych

W analizowanym okresie widoczny jest wzrost dochodów o 63,1% jak i wydatków o 62,1% w stosunku do 1995 roku. W 2001 r. gmina Lisia Góra posiadała nadwyżkę finansową w wysokości 281 tys. zł. Według planowanego budżetu gminy Lisia Góra na rok 2002 na dochód przeznaczone będzie kwota 15.577,6 tys. zł, a wydatki kształtować się będą na poziomie 16.532,4 tys. zł. Planowane jest iż wynik finansowy w 2002 r. zakończy się deficytem w wysokości 954,8 tys. zł.

UJĘCIE STATYSTYCZNE GMINY

Gmina Lisia Góra na tle powiatu tarnowskiego w ujęciu statystycznym.

Lp.	Gminy	Powierzchnia w km ²	% o ogółu
1.	Ciężkowice	103	7,7
2.	Tuchów	100	7,5
3.	Żabno	105	7,9
4.	Gromnik	70	5,2
5.	Lisia Góra	105	7,9
6.	Pleśna	84	6,3
7.	Radłów	86	6,5
8.	Ryglice	117	8,8
9.	Rzepiennik Strzyżewski	70	5,2
10.	Skrzyszów	86	6,5
11.	Tarnów	83	6,2
12.	Wierzchosławice	75	5,6
13.	Wietrzychowice	49	3,7
14.	Wojnicz	78	5,8
15.	Zakliczyn	123	9,2
R A Z E M		1.334	100,0

Lp.	Gminy	Liczba ludności w 2000 r.	% o ogółu
1.	Ciężkowice	10.868	6,0
2.	Tuchów	17.400	9,6
3.	Żabno	19.176	10,6
4.	Gromnik	8.371	4,6
5.	Lisia Góra	12.859	7,1
6.	Pleśna	11.181	6,2
7.	Radłów	9.783	5,4
8.	Ryglice	11.342	6,3
9.	Rzepiennik Strzyżewski	6.848	3,8
10.	Skrzyszów	12.782	7,1
11.	Tarnów	20.656	11,4
12.	Wierzchosławice	10.386	5,7
13.	Wietrzychowice	4.170	2,4
14.	Wojnicz	12.892	7,1
15.	Zakliczyn	12.081	6,7
R A Z E M		180.795	100,0

Lp.	Gminy	Przyrost naturalny w liczbach bezwzględnych
16.	Ciężkowice	33
17.	Tuchów	73
18.	Żabno	74
19.	Gromnik	46
20.	Lisia Góra	81
21.	Pleśna	58
22.	Radłów	35
23.	Ryglice	54
24.	Rzepiennik Strzyżewski	61
25.	Skrzyszów	84
26.	Tarnów	134
27.	Wierzchosławice	23
28.	Wietrzychowice	- 1
29.	Wojnicz	61
30.	Zakliczyn	15

***RAPORT Z SESJI PLANOWANIA
STRATEGICZNEGO ROZWOJU
GMINY LISIA GÓRA***

SESJA STRATEGICZNA - PODSTAWY TEORETYCZNE

○ Planowanie strategiczne

Pierwszym krokiem do zbudowania planu strategicznego jest określenie *misji*, czyli miejsca „gdzie chcemy być”. Następnie należy określić sytuację obecną, czyli miejsce „gdzie jesteśmy” i dokonać *analizy* uwarunkowań *SWOT* - tj. „dróg przejścia” czyli sposobu realizacji misji z punktu widzenia dzisiejszych uwarunkowań. Uwarunkowania te tkwią zarówno wewnątrz zarządzanego przedsięwzięcia, jak i na zewnątrz. Na podstawie analizy określić należy *cele strategiczne*. Aby osiągnąć te cele konieczne jest osiągnięcie szczegółowych *zadań* zawierających, obok określenia nazwy zadania, termin wykonania, instytucję (osobę) odpowiedzialną za jego wykonanie, wymagane środki i źródła tych środków. Tylko tak określone zadania mają szansę być realizowane.

Misja, cele, analiza SWOT opracowane są podczas organizowanej sesji strategicznej. Sesja ta jest początkiem dla całego procesu planowania strategicznego rozwoju gminy i wytyczną do innych planów związanych z rozwojem gminy np. planowania przestrzennego.

W sesji strategicznej uczestniczą nie tylko osoby zarządzające gminą, ale szeroka reprezentacja społeczności. Wciągnięcie w proces planowania jak największej ilości różnych grup interesów jest istotne dla realizacji planu.

Planowanie z udziałem większego grona przedstawicieli społeczności nosi nazwę *planowania „partnerskiego”* polegającego na angażowaniu do opracowania planu strategicznego osób i instytucji, które odpowiedzialne będą w przyszłości za jego realizację. Forma ta pozwala na wymianę informacji pomiędzy partnerami, czy lepsze zrozumienie konfliktowych kwestii. Proces planowania partnerskiego daje też okazję do wyłonienia liderów życia społeczno-gospodarczego gminy. Istnieje również inna metoda planowania - *planowanie „eksperckie”*, polegające na tym, iż opracowania planu podejmuje się grupa ekspertów dopracowująca poszczególne materiały przy współpracy liderów regionalnych, wykorzystaniu badań empirycznych, analiz statystycznych.

Definicje:

Misja określa główny cel przedsięwzięcia. Jest wyrazem dążeń i oczekiwań w stosunku do przedsięwzięcia, dla którego została sformułowana. Misja powinna być sformułowana najlepiej w jednym, krótkim i nieskomplikowanym zdaniu. Powinna poprzez swoją prostotę zrozumienia integrować społeczność do wspólnego działania.

Wyraz **SWOT** jest skrótem od pierwszych liter angielskich wyrazów: „Strengths”, „Weaknesses”, „Opportunities” i „Threats”, które w języku polskim oznaczają: „Silne strony”, „Słabe strony”, „Szanse” i „Zagrożenia”. Dwa pierwsze wyrazy określają wewnętrzne uwarunkowania rozwojowe, a dwa następne zewnętrzne.

Analiza SWOT zawiera określenie 4 grup czynników:

- a) „*mocnych stron*” - uwarunkowań, które stanowią silne strony gminy i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi;
- b) „*słabych stron*” - uwarunkowań, które stanowią słabe strony gminy i które niewyeliminowane utrudniają będą jej rozwój;
- c) „*szans*” - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi gminy;
- d) „*zagrożeń*” - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jej rozwoju.

Cele strategiczne określone zostają na podstawie analizy SWOT i stanowią listę celów, które należy osiągnąć, aby zrealizować swój główny cel - misję. Są określone jako długoterminowe działania lub skutki tych działań, tak by w przypadku:

- „*mocnych stron*” - utrzymać je jako mocne strony i najlepiej wykorzystać dla rozwoju gminy,
- „*słabych stron*” - wyeliminować je,
- „*szans*” - wykorzystać je do rozwoju gminy,
- „*zagrożeń*” - uniknąć ich negatywnego oddziaływania na rozwój gminy.

Dla realizacji celów strategicznych dla każdego z nich stworzony zostaje wstępny plan zadań.

ETAPY PRAC NAD STRATEGIĄ

Podczas sesji i przy opracowywaniu strategii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Lisia Góra zastosowano metodę planowania partnerskiego.

W dniach 12 i 14 czerwca oraz 10 i 12 lipca 2002 r. w sali narad Urzędu Gminy Lisia Góra odbyły się sesje planowania strategicznego gminy.

Celem sesji było wdrożenie partnerskiej budowy i realizacji planu strategicznego rozwoju gminy Lisia Góra poprzez określenie w gronie przedstawicieli środowiska społeczno-gospodarczego tej gminy oraz zaproszonych gości, misji i celów strategicznych rozwoju gminy na podstawie analizy SWOT oraz planu celów szczegółowych i partnerskiego nadzoru ich realizacji.

PRZEBIEG SESJI

I część sesji

12 czerwca 2002 r.

- ✓ Powitanie uczestników - powitania dokonał Wójt Gminy Lisia Góra – Stanisław Wolak.
- ✓ Powitanie uczestników, przedstawienie celu sesji i sposobu jego osiągnięcia, budowy i elementów strategii dokonała Beata Bujak Szwaczka – moderator sesji.
- ✓ Przedstawienie materiału wstępnego tj. analizy stanu społeczno-gospodarczego gminy Lisia Góra - prezentacji dokonała Klaudia Świątek - Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
- ✓ Praca w grupach nad propozycjami misji.

13 czerwca 2002 r.

- ✓ Powitania i przypomnienia budowy strategii – dokonała Beta Bujak-Szwaczka – moderator sesji
- ✓ Dyskusja ogólna nad określeniem misji.
- ✓ Praca w grupach nad propozycjami „mocnych stron” gminy.
- ✓ Dyskusja ogólna nad określeniem „mocnych stron” gminy.
- ✓ Praca w grupach nad propozycjami „słabych stron” gminy.
- ✓ Dyskusja ogólna nad określeniem „słabych stron” gminy.

II część sesji

10 lipca 2002 r.

- ✓ Powitanie uczestników i przypomnienie wypracowanych zagadnień dotyczących misji oraz mocnych i słabych stron.
- ✓ Dyskusja ogólna nad określeniem „szans” gminy.
- ✓ Dyskusja ogólna nad określeniem „zagrożeń” gminy.
- ✓ Praca w grupach nad określeniem celów strategicznych.
- ✓ Dyskusja ogólna nad celami strategicznymi.
- ✓ Praca w grupach nad określeniem celów szczegółowych.

12 lipca 2002 r.

- ✓ Powitanie, przypomnienie wypracowanych zagadnień, dyskusja.
- ✓ Przedstawienie propozycji zespołów dotyczących celów szczegółowych.
- ✓ Dyskusja ogólna nad celami szczegółowymi.
- ✓ Praca w grupach nad propozycjami wskaźników do osiągnięcia celów.
- ✓ Dyskusja ogólna nad wskaźnikami.
- ✓ Podsumowanie sesji i pożegnanie uczestników.

Uczestnicy Sesji

1.	Bajorek	Krystyna	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Lisiej Górze
2.	Breński	Roman	Przewodniczący Rady
3.	Chełmecki	Krzysztof	Praktykant Urzędu Gminy Lisia Góra
4.	Czerwiński	Stanisław	Sołtys
5.	Gawron	Łukasz	Pracownik Urzędu Gminy Lisia Góra
6.	Jachym	Marzena	Praktykant Urzędu Gminy Lisia Góra
7.	Jarmuła	Aleksander	Furioso Western Riding Center
8.	Jasnosz	Marian	Komendant Gminny OSP
9.	Kabziński	Marian	Radny Gminy Lisia Góra
10.	Kawalec	Jolanta	Firma „Drobtar”
11.	Kielbasa	Tomasz	Praktykant Urzędu Gminy Lisia Góra
12.	Kita	Janina	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Brzozówce
13.	Kogut	Józef	Kierownik Gminnego Centrum Usług Medycznych w Lisiej Górze
14.	Kołpa	Edward	Sołtys
15.	Kuca	Jan	Firma „Sferamet”
16.	Libirt	Józef	Stacja Paliw
17.	Madej	Barbara	
18.	Martuszewski	Andrzej	Radny Gminy Lisia Góra
19.	Masło	Józef	Sekretarz Urzędu Gminy w Lisiej Górze
20.	Mikuła	Wiesław	
21.	Mucha	Michał	Radny Gminy Lisia Góra
22.	Murga	Aleksander	Urząd Gminy Lisia Góra, Wydział Ochrony Środowiska
23.	Ostrega	Augustyn	Sołtys
24.	Pyrek	Teresa	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Śmignie
25.	Pytel	Augustyn	Radny Gminy Lisia Góra
26.	Raś	Ryszard	Sołtys
27.	Rydzy	Teresa	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Pawężowie
28.	Sak	Janina	Dyrektor Szkoły w Zaczarniu
29.	Sak	Józef	Radny Gminy Lisia Góra
30.	Sak	Witold	GSK Lisia Góra

31.	Sałachub	Wiesław	Urząd Gminy Lisia Góra, Wydział Budownictwa
32.	Szatko	Wojciech	Sołtys
33.	Turek	Sławomir	Kierownik Domu Samopomocy
34.	Wałaszek	Zofia	Radny Gminy Lisia Góra
35.	Wenc-Szatko	Krystyna	Firma „Budoland”
36.	Witek	Marian	Sołtys
37.	Wojciechowski	Józef	Radny Gminy Lisia Góra
38.	Wolak	Stanisław	Wójt Gminy Lisia Góra
39.	Zajac	Urszula	Kierownik GOPS

MISJA I CELE STRATEGICZNE

MISJA

Gmina Lisia Góra – czysta ekologicznie, z dobrze wykształconym, zamożnym społeczeństwem, tworząca przyjazne warunki do inwestowania, zamieszkania i wypoczynku.

CELE STRATEGICZNE

1. Zamożne społeczeństwo.
2. Wysoki poziom wykształcenia mieszkańców gminy.
3. Czyste środowisko gminy.
4. Trwałe więzi emocjonalne ze środowiskiem lokalnym.
5. Dobra struktura agrarna i wysoka świadomość rolników.
6. Atrakcyjne warunki do wypoczynku w gminie.

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY

1. Korzystna lokalizacja gminy oraz dobra komunikacja.
2. Dobre warunki do inwestowania i zamieszkania, zadawalający poziom bezpieczeństwa obywateli.
3. Mieszkańcy otwarci na nowe pomysły i rozwój technologii.
4. Dobrze rozwinięta i funkcjonująca sieć szkół i przedszkoli.
5. Korzystne warunki naturalne i ekologiczne do rozwoju różnych form aktywnego wypoczynku.

SŁABE STRONY

1. Zbyt duże bezrobocie oraz niska zamożność społeczna gminy.
2. Niska opłacalność produkcji rolnej, duże rozdrobnienie gospodarstw oraz słabe organizowanie się rolników do wspólnych działań.
3. Brak pełnego skanalizowania i słaba świadomość ekologiczna mieszkańców.
4. Brak szkoły średniej i ośrodków kultury i niepełna infrastruktura sportowa i rekreacyjna w gminie.
5. Brak bazy turystycznej i rozrywkowej.
6. Słabe zaangażowanie mieszkańców w działalność lokalną.

SZANSE

1. Budowa autostrady A4.
2. Rozwój Miasta Tarnowa.
3. Połączenie powiatów: grodzkiego, tarnowskiego i dąbrowskiego.
4. Istnienie programów unii europejskiej.
5. Wzrost zamożności społeczeństwa oraz tendencje osiedlania się poza ośrodkami miejskimi.

ZAGROŻENIA

1. Ubożenie społeczeństwa.
2. Lokalizacja autostrady A4.
3. Niewłaściwa polityka rolna.
4. Centralizacja i biurokratyzacja życia społecznego.
5. Wzrost zjawisk patologicznych, zagrożenie poczucia bezpieczeństwa.
6. Ograniczenie środków z budżetu państwa na rozwój nowych inwestycji.

Plan celów szczegółowych

Cele szczegółowe dla poszczególnych celów strategicznych podano na kolejnych stronach opracowania w formie tabel - odrębnych dla każdego celu i zawierających informacje umieszczone w następujących kolumnach:

- a) liczba porządkowa zadania;
- b) nazwa celu szczegółowego;
- c) wskaźniki do osiągnięcia celu szczegółowego;
- d) odpowiedzialni (osoby lub instytucje) za realizację celu;
- e) uwagi i dodatkowe informacje.

Puste pola w tabeli oznaczają, że uczestnicy sesji nie potrafili sprecyzować informacji odpowiadającej danemu polu lub nie mieli uwag czy dodatkowych informacji.

Cel: 1**Zamożne społeczeństwo.**

Lp.	Nazwa celu szczegółowego	Wskaźnik do osiągnięcia celu szczegółowego	Odpowiedzialny	Uwagi
1.	Wydzielenie terenów pod inwestycje gospodarcze i promowanie ich poza terenem gminy.	Istnieje plan inwestycyjny, zapytania inwestorów	Zarząd Gminy	
2.	Rozwój sieci obsługującej korzystających z autostrady.	<ul style="list-style-type: none"> • Wykupienie terenów pod usługi przy autostradzie. • Powstanie punktów usługowych przy autostradzie. 	Zarząd Gminy, Inwestorzy	
3.	Zachęcanie inwestorów poprzez zwolnienia z podatków (od nieruchomości) dla nowopowstających działalności gospodarczych.	Regulamin ulg (uchwała gmin) dotyczący ulg inwestycyjnych, zabezpieczeń poręczeń.	Zarząd Gminy, Rada Gminy	

Cel: 2

Wysoki poziom wykształcenia mieszkańców gminy.

Lp.	Nazwa celu szczegółowego	Wskaźnik do osiągnięcia celu szczegółowego	Odpowiedzialny	Uwagi
1.	Nauka języków obcych i informatyki.	Każda klasa posiada zajęcia językowe i informatykę.	dyrektorzy szkół	
2.	Stworzenie bazy do nauki języków obcych (pracownie).	Docelowo każda szkoła posiada pracownię językową.	dyrektorzy szkół, Zarząd Gminy	
3.	Wysokokwalifikowana kadra pedagogiczna.	Absolwenci szkół łatwo dostają się do szkół wyższych.	dyrektorzy szkół	
4.	Utworzenie szkoły średniej.	Istnieje szkoła średnia.	Zarząd Gminy, Rada Gminy	
5.	Rozwój pomocy stypendialnej.	Co najmniej 30 % uczniów korzysta z pomocy stypendialnej.	dyrektorzy szkół, Zarząd Gminy, Fundacja „Żak”	
6.	Rozwój zainteresowań uczniów (zajęcia pozalekcyjne).	W każdej szkole istnieje i jest realizowany plan zajęć pozaszkolnych.	dyrektorzy szkół	

Cel: 3**Czyste środowisko gminy.**

Lp.	Nazwa celu szczegółowego	Wskaźnik do osiągnięcia celu szczegółowego	Odpowiedzialny	Uwagi
1.	Uzupełnienie brakującej infrastruktury kanalizacyjnej.	100% gminy skanalizowanej.	Zarząd Gminy	
2.	Stworzenie systemu zbiórki odpadów.	W każdej wsi istnieje segregacja odpadów.	Komisja Ochrony Środowiska przy Radzie Gminy	
3.	Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców.	Brak występowania dzikich wysypisk śmieci.	dyrektorzy szkół	
4.	Propagowanie czystych i odnawialnych źródeł energii.	Znaczna część mieszkańców znająca możliwość wykorzystania alternatywnych źródeł energii.	dyrektorzy szkół	
5.	Podniesienie świadomości na temat zdrowego trybu życia.	Mieszkańcy są świadomi potrzeby zdrowego stylu życia.	dyrektorzy szkół, służba zdrowia	
6.	Promowanie zdrowego stylu życia przez instytucje zdrowia i oświaty (impreszy, wystawy, plakaty, loterie).	Służba zdrowia i oświata posiada i realizuje programy promujące zdrowy tryb życia.	dyrektorzy szkół, służba zdrowia	

Cel: 4**Trwałe więzi emocjonalne ze środowiskiem lokalnym.**

Lp.	Nazwa celu szczegółowego	Wskaźnik do osiągnięcia celu szczegółowego	Odpowiedzialny	Uwagi
1.	Podjęcie działań angażujących mieszkańców już na szczeblu sołectw, włączenie w to ludzi młodych.	Mieszkańcy zaangażowani w życie lokalne wsi (udział w organizowanych imprezach, spotkaniach).	Rady Sołeckie, Radni, Zarząd Gminy	
2.	Większe zaangażowanie radnych na terenie swoich sołectw poprzez organizowanie konsultacji, porad, zebrań ze społecznością lokalną.	Regularne spotkania informacyjne radnych z mieszkańcami sołectw.	Rady Sołeckie, Radni, Zarząd Gminy	
3.	Ścisła współpraca wszystkich instytucji działających w danej miejscowości.	Ilość imprez wspólnie organizowanych przez instytucje.	Gminny Ośrodek Kultury, dyrektorzy szkół	
4.	Organizowanie klubów, kawiarenek, kół zainteresowań dla dorosłych.	W każdej wsi istnieje kawiarenka internetowa, klub i koła zainteresowań.	Komisja Oświaty, Zarząd Gminy, Gminny Ośrodek Kultury	

Cel: 5

Dobra struktura agrarna i wysoka świadomość rolników.

Lp.	Nazwa celu szczegółowego	Wskaźnik do osiągnięcia celu szczegółowego	Odpowiedzialny	Uwagi
1.	Stworzenie warunków do scalania i powiększania gospodarstw rolnych.	Średnia powierzchnia gospodarstw 10 ha.	Zarząd Gminy, Komisja Rolnictwa	
2.	Tworzenie grup producenckich.	Powstanie branżowych grup producenckich.	Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Izba Rolnicza	
3.	Tworzenie gospodarstw agroturystycznych.	Powstanie 10 gospodarstw agroturystycznych.	Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	

Cel: 6**Atrakcyjne warunki do wypoczynku w gminie.**

Lp.	Nazwa celu szczegółowego	Wskaźnik do osiągnięcia celu szczegółowego	Odpowiedzialny	Uwagi
1.	Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej.	Przy każdej szkole kompleks sportowy (ogólnodostępny).	Zarząd Gminy, dyrektorzy szkół	
2.	Wykorzystanie naturalnych warunków środowiska dla celów wypoczynkowych.	Powstanie kąpieliska.	Samorząd lokalny, Inwestorzy lokalni	
3.	Stworzenie wioski konnej.	Utworzenie 5 ośrodków jazdy konnej.	Inwestorzy lokalni	
4.	Wydzielenie terenu pod pole namiotowe, camping.	Powstanie campingu przy kąpieliskach.	Samorząd lokalny, Inwestorzy	
5.	Utworzenie ścieżek rowerowych.	20 km tras rowerowych.	Samorząd lokalny, Zarząd Gminy	

Wdrożenie

Lp.	Zadanie	Odpowiedzialny	Termin
1.	Opracowanie „Strategii rozwoju społeczno - gospodarczego gminy Lisia Góra”.	Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego SA.	20 lipca 2002 r.
2.	Rozesłanie raportu (bądź jego wersji skróconej) zainteresowanym osobom i instytucjom, informacja w „Głosie Lisiej Góry	Urząd Gminy	do 20 sierpnia 2002 r
3.	Organizacja Rad Sołeckich i /lub Zebrań Wiejskich.	Sołtysi	do 10 września 2002 r.
4.	Lekcja wychowawcza lub praca pisemna nt. strategii gminy w klasach gimnazjalnych.	Dyrektorzy Gimnazjów	do 20 września 2002 r.
5.	Przygotowanie wniosku o przyjęcie strategii gminy.	Zarząd Gminy	październik 2002 r.
6.	Wyznaczenie osoby, bądź wydziału w Urzędzie Gminy odpowiedzialnych za wdrażanie oraz monitorowanie strategii.	Zarząd Gminy	październik 2002 r.

Monitorowanie

Lp.	Zadanie	Odpowiedzialny	Termin
1.	Nadzór nad realizacją strategii	Wójt Gminy Lisia Góra	na bieżąco
2.	Utworzenie stanowiska ds. rozwoju	Zarząd Gminy	2002 r.
3.	Organizacja spotkania nt. ewentualnego powołania Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy Lisia Góra	Zarząd Gminy	2002 r.
4.	Określenie zasad partnerskiego nadzoru nad realizacją strategii	Zarząd Gminy	2002 r.

ZAŁĄCZNIKI

MISJA - propozycje grup

<u>Grupa 1</u>	Gmina Lisia Góra – czysta, bezpieczna, dbająca o jak najlepsze wykształcenie mieszkańców, pozwalająca na znalezienie się w Europie, rozwijająca drobną wytwórczość i usługi oraz stwarzająca możliwość rekreacji o przyjaznym klimacie dla trwałego osadnictwa.
<u>Grupa 2</u>	Gmina Lisia Góra – bogata w mądrość mieszkańców, kultywujących tradycje i przywiązanie do wartości, promująca rozwój przedsiębiorczości i bezpieczeństwo obywateli, dbająca o dobro wspólne.
<u>Grupa 3</u>	Gmina Lisia Góra – tworząca odpowiedni klimat dla rozwoju budownictwa indywidualnego, rozwijająca sektor usług, dbająca o wykształcenie, rozwój infrastruktury, czysta i bezpieczna.
<u>Grupa 4</u>	Gmina Lisia Góra – czysta ekologicznie, z dobrze wykształconym, zamożnym społeczeństwem, tworząca przyjazne warunki do inwestowania, zamieszkania i wypoczynku.

SWOT - propozycje grup

MOCNE STRONY - propozycje

<u>Grupa 1</u>	<ol style="list-style-type: none">1. Korzystne położenie w stosunku do miasta Tarnowa.2. Rozwinięta sieć szkół podstawowych i gimnazjów oraz łatwy dostęp do szkół wyższych.3. Dogodne lokalne warunki prawne i infrastrukturalne dla inwestowania i budownictwa.4. Tereny odpowiednie dla rozwoju wypoczynku i rekreacji.5. Sieć lokalnych dróg połączonych z siecią krajową.6. Społeczność lokalna otwarta dla przybyszów i zmiany.
<u>Grupa 2</u>	<ol style="list-style-type: none">1. Dobrze funkcjonująca służba zdrowia i opieka społeczna.2. Dobrze funkcjonująca oświata na poziomie szkół podstawowych.3. Korzystna lokalizacja gminy.4. Dobra infrastruktura techniczna.5. Korzystne warunki naturalne do rozwoju różnych form aktywnego wypoczynku.6. Zadawalający poziom bezpieczeństwa obywateli.
<u>Grupa 3</u>	<ol style="list-style-type: none">1. Korzystne warunki ekologiczne gminy.2. Dobre warunki do inwestowania i zamieszkania.3. Społeczeństwo otwarte na nowe pomysły i technologie.4. Dobrze rozwinięta sieć przedszkoli i szkół.5. Rozwinięta sieć placówek oświatowych, kulturalnych i OSP oraz opieka zdrowotna i społeczna.6. Ciekawe tereny rekreacyjne szczególnie sprzyjające rozwojowi turystyki aktywnej.

SŁABE STRONY - propozycje

<u>Grupa 1</u>	<ol style="list-style-type: none">1. Lokalne bezrobocie spowodowane brakiem miejsc pracy na terenie gminy.2. Niski poziom rolnictwa wynikający z rozdrobnienia i niskiej produktywności gruntów.3. Brak lokalnego kapitału.
<u>Grupa 2</u>	<ol style="list-style-type: none">1. Słabe zaangażowanie mieszkańców w działalność lokalną.2. Niska zamożność społeczna gminy Lisia Góra (bezrobocie, odpływ młodych ludzi do miast).3. Słaba świadomość ekologiczna mieszkańców.4. Brak bazy turystycznej (gastronomiczno-noclegowej) i rozrywkowej.5. Brak polityki rolnej i zorganizowania wśród rolników na terenie gminy.6. Brak szkół ponadgimnazjalnych.
<u>Grupa 3</u>	<ol style="list-style-type: none">1. Dużo ziemi rolniczej nie zagospodarowanej.2. Zbyt duże bezrobocie.3. Brak kanalizacji i selektywnej zbiórki odpadów.4. Brak gruntów pod inwestycje gospodarcze w zarządzie gminy.5. Brak szkoły średniej i ośrodków kultury.6. Niepełna infrastruktura sportowa i rekreacyjna.

CELE STRATEGICZNE - propozycje

<u>Grupa 1</u>	<ol style="list-style-type: none">1. Wysoki poziom wykształcenia mieszkańców gminy2. Trwałe więzi emocjonalne ze środowiskiem lokalnym.3. Czyste środowisko gminy.
<u>Grupa 2</u>	<ol style="list-style-type: none">1. Atrakcyjne warunki do wypoczynku w gminie.2. Zamożne społeczeństwo.3. Dobra struktura agrarna i wysoka świadomość rolników.

CELE SZCZEGÓŁOWE - propozycje

<u>Grupa 1</u>	<ol style="list-style-type: none">1. Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej2. Propagowanie czystych i odnawialnych źródeł energii.3. Podniesienie świadomości na temat zdrowego trybu życia.4. Stworzenie warunków do scalania i powiększania gospodarstw rolnych.5. Tworzenie grup producenckich.6. Tworzenie gospodarstw agroturystycznych.7. Wykorzystanie naturalnych warunków środowiska dla celów wypoczynkowych.8. Stworzenie wioski konnej.9. Wydzielenie terenu pod pole namiotowe, camping.10. Utworzenie ścieżek rowerowych11. promowanie zdrowego stylu życia przez instytucje zdrowia i oświaty (imprezy, wystawy, plakaty, loterie)
<u>Grupa 2</u>	<ol style="list-style-type: none">1. Utworzenie szkoły średniej.2. Rozwój pomocy stypendialnej3. Rozwój zainteresowań uczniów (zajęcia pozalekcyjne)4. Nauka języków obcych i informatyki.5. Stworzenie bazy do nauki języków obcych (pracownie).6. Wysokokwalifikowana kadra pedagogiczna.7. Podejmowanie działań angażujących mieszkańców już na szczeblu sołectw, włączenie w to ludzi młodych.8. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców.9. Uzupełnienie brakującej infrastruktury kanalizacyjnej.10. Stworzenie systemu zbiórki odpadów.11. Wydzielenie terenów pod inwestycje gospodarcze i promowanie ich poza terenem gminy.12. Rozwój sieci obsługującej korzystających z autostrady.13. Zachęcanie inwestorów poprzez zwolnienia z podatków (od nieruchomości) dla nowopowstających działalności gospodarczych.14. Większe zaangażowanie radnych na terenie swoich sołectw poprzez

	<p>organizowanie konsultacji, porad, zebrań ze społecznością lokalną.</p> <p>15. Ścisła współpraca wszystkich instytucji działających w danej miejscowości.</p> <p>16. Organizowanie klubów, kawiarenek, kół zainteresowań dla dorosłych.</p>
--	---

SKŁADY GRUP DLA OKREŚLENIA MISJI (I DZIEŃ SESJI)

Grupa 1

1. Jan Kuca
2. Urszula Zając
3. Sławomir Turek
4. Marian Witek

Grupa 3

1. Marian Kabziński
2. Stanisław Czerwiński
3. Tadeusz Szatko
4. Łukasz Gawron

Grupa 2

1. Roman Breński
2. Michał Mucha
3. Jolanta Kawalec
4. Edward Kołpa
5. Andrzej Martuszewski

Grupa 4

1. Józef Wojciechowski
2. Józef Sak
3. Stanisław Wołak
4. Ryszard Raś
5. Augustyn Ostreża

SKŁADY GRUP DLA OKREŚLENIA MOCNYCH STRON (II DZIEŃ SESJI)

Grupa 1

1. Krystyna Bajorek
2. Józef Wojciechowski
3. Aleksander Murga
4. Jolanta Kawalec
5. Augustyn Ostęga
6. Stanisław Czerwiński

Grupa 3

1. Marian Jasnosz
2. Józef Sak
3. Aleksander Jarmuła
4. Józef Kogut
5. Marian Kabziński
6. Stanisław Wolak
7. Urszula Zajac

Grupa 2

1. Augustyn Pytel
2. Michał Mucha
3. Zofia Wałaszek
4. Krystyna Wenc-Szatko
5. Teresa Pyrek
6. Łukasz Gawron
7. Sławomir Turek

SKŁADY GRUP DLA OKREŚLENIA SŁABYCH STRON (II DZIEŃ SESJI)

Grupa 1

1. Aleksander Murga
2. Jolanta Kawalec
3. Józef Wojciechowski
4. Augustyn Ostreża
5. Stanisław Czerwiński
6. Józef Libirt

Grupa 3

1. Marian Jasnosz
2. Stanisław Wolak
3. Józef Sak
4. Marian Kabziński
5. Urszula Zając

Grupa 2

1. Krystyna Wenc-Szatko
2. Augustyn Pytel
3. Zofia Wałaszek
4. Sławomir Turek
5. Łukasz Gawron

SKŁADY GRUP DLA OKREŚLENIA ZAGROŻEŃ (III DZIEŃ SESJI)

Grupa 1

1. Józef Masło
2. Józef Sak
3. Mikołaj Wiesław
4. Sławomir Turek
5. Marian Kabziński
6. Tomasz Kielbasa
7. Józef Wojciechowski

Grupa 2

1. Krystyna Wenc-Szatko
2. Teresa Rydzy
3. Janina Kita
4. Barbara Madej
5. Krzysztof Chełmecki
6. Marzena Jachym
7. Sak Janina

SKŁADY GRUP DLA OKREŚLENIA CELÓW SZCZEGÓLOWYCH I WSKAŹNIKÓW
DO CELÓW SZCZEGÓLOWYCH (IV DZIEŃ SESJI)

Grupa 1

1. Barbara Madej
2. Sławomir Turek
3. Łukasz Gawron
4. Marzena Jachym
5. Teresa Rydzy
6. Sak Janina
7. Krystyna Wenc-Szatko

Grupa 2

1. Józef Masło
2. Józef Wojciechowski
3. Józef Sak
4. Marian Kabziński
5. Wojciech Szatko